TÉRINFORMATIKA

HUNGARIAN GIS • 2002/8 december

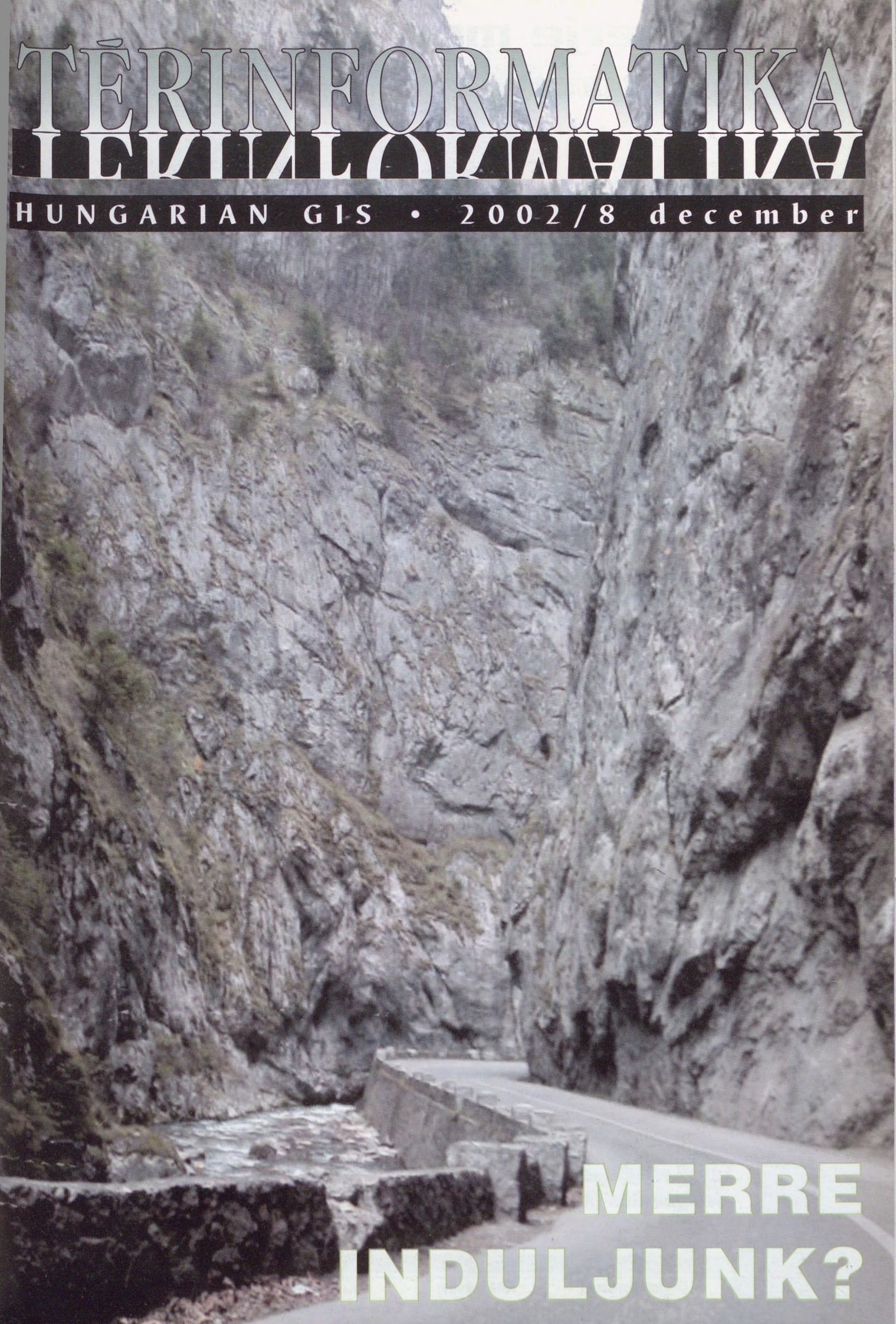

MERRE INDULJUNK?

Ismerje meg negyedik generációs portálrendszerünket

www.szombathely.hu

www.nyiregyhaza.hu

A mi PORTÁLUNKAT országos szabványként már több mint 130 ÖNKORMÁNYZAT használja.

Előnyök:

- Felhasználói profilok létrehozása, teljeskörű információk eljuttatása
- Ügyféltámogatás
- Belső kommunikáció támogatás
- Alkalmazásintegráció: akár beszerzés támogatás, e-önkormányzat, stb.

Portál:

- Hírek
- Fórum
- Hölgyek
- Autósvilág
- Panaszláda

E-önkormányzat:

- E-közgyűlés
- E-kataszter
- E-építéshatóság
- E-szociális
- E-adóhatóság
- E-közterület
- E-szerződés
- E-gazdaság/FŐNIX

Távoli alkalmazás szolgáltatás (ASP):

- Gáz
- Víz
- Szennyvíz
- Csapadékcsatorna
- Távhő
- Elektromos
- Távközlés
- Kábeltelevízió

Elérhetőségeink:
1137 Budapest, Radnóti M. u. 2. V. em.
Tel: 329-2099, 339-8725 Fax: 339-8714
E-mail: info@bp.geoview.hu URL: www.geoview.hu

GEOVIEW SYSTEMS

TÉRINFORMATIKA
XIV. évfolyam 8. (92.) szám
2002. december

Megjelenik évente nyolcszor,
csak előfizetőknek.

Megjelenés ideje:
február, március, május, június,
szeptember, október, november, december.

Laptulajdonos:
Hungis Alapítvány,
1243 Budapest, Pf. 718.
Telefon/fax: 356-6794
E-mail: berencei@hungis.hu
Az Alapítvány Web-lapja: www.hungis.hu

Laptulajdonos képviselője:
Dr. Berencei Rezső ügyvezető igazgató

Kiadó és szerkesztőség:
Bonaventura
Térinformatikai Piacelemző és Publikációs
Szolgáltató Bt.,
1123 Budapest, Táltos utca 10.
Telefon/fax: 356-4907
Mobil: 06-70/312-0426
E-mail: terinformatika@axelero.hu

Tördelés:
GRAF-ICA BT. - Székelyhidi Ilona

Nyomás:
HM Térképészeti Kht.
Táskaszám: 68-2002
HU ISSN 0864-8549

Főszerkesztő:
Dr. Szabó Szilárd

Rovatvezető:
Dr. Kummert Ágnes
Szekeres Zsuzsa

Webmester:
Kun-Pál Gábor

Előfizetés:
A kiadóhoz küldött faxon,
elektronikus vagy írott levélben.

Előfizetési díj:
Vállalatoknak, intézményeknek:
10 000 Ft + 12% Áfa
Oktatási intézményeknek,
magánszemélyeknek:
5000 Ft+12% Áfa

Hirdetések felvétele:
a kiadónál

Minden jog fenntartva!
Bármely, az újságban megjelent írás
további felhasználása csak a szerkesztőség
engedélye alapján lehetséges,
a forrás feltüntetésével.

Hova tűnt a sok virág?

Legutóbbi számunk vezércikkében arról esett szó, hogy a térinformatikai piacon szinte folyamatosan meglepetések érnek minket. Amikor azt gondolnánk, hogy már semmi új nem jöhet, sorra-rendre kiderül, hogy ez egyáltalán nem így van, olyan fejlemények történnek, amire korábban nem is gondoltunk volna.

Itt van például a SICAD esete. Ez (majd később a SICAD/open) úgy tűnt, hogy ígéretes termék. Bár Magyarországon - néhány közművállalatot leszámítva - nem igazán tudott teret hódítani, külföldön, elsősorban Németországban, nagyon sikeres volt. Sokáig úgy látszott, Magyarországon is csak idő kérdése, mikor válik komoly konkurensévé a többi GIS-szoftvernek (bár ehhez nyilvánvalóan az ESRI-nek, az Autodesknek és a többieknek is „lett volna egy-két szava").

Nos, ennek pont az ellenkezője következett be. Az embernek eszébe jut Marlene Dietrich egykori híres száma, a „hova tűnt a sok virág". Nos, a SICAD/open „szirmai is elhullottak", a Siemens befejezte ebbéli tevékenységét, és a fejlesztő vállalatokat az ESRI megvásárolta. Ezzel persze nem a terméket és a know-how-t szerezte meg, hanem mindenekelőtt a piacot. A SICAD/ open ugyanis elég népszerű volt német nyelvterületen a közművállalatoknál, s ezen alapult a német földügyi nyilvántartást megvalósító ALKIS projekt is. A cégvásárlás és az erős konkurencia kiiktatása nyilvánvalóan átrendezi a piacot. Ennek következményeit ma még nem lehet felmérni, de Magyarországot - ahol a SICAD pozíciói egyébként is gyengébbek volt - talán nem is érinti olyan erősen. Arra azonban fel kell figyelni, hogy a térinformatikai piacon - hazánkban és külföldön egyaránt - erős tőkekoncentráció valósul meg.

Egy ilyen fejlemény volt a múlt év végén a Fabicad és a Landinfo egyesülése, ez évben pedig a Geometria cégcsoport két vállalata, a graphIT, illetve az InfoGraph fuzionált. Úgy tűnik, hogy a tulajdonosok érzik a piac követelményeinek változását. A felhasználók viselkedése alapvetően eltér a tíz, de akárcsak az öt évvel ezelőttitől. Ma mindenki az azonnali megtérülést várja a beruházásoktól. Ez a gondolat csendül ki Tenke Tibor szavaiból is, akivel több aktuális dologról beszélgettünk. (A riport mostani számunkban olvasható.)

Természetesen nem csak cégegyesülések és beolvadások történnek, hanem sok, egykor oly nagyratörő álmokat dédelgető cég meg is szűnik. Épp a napokban gondolkodtam el azon, hogy vajon ki emlékszik manapság az egykor oly erősnek tűnő AGM Rt.-re, és annak vezetőjére Andrássy Jánosra, vagy ahogy ő írta a nevét J. M. Andrássyra?!

Ám nemcsak virágok, szoftverek, cégek „hullanak el", az idők folyamán több, eredetileg igen bíztatóan induló projekt is néha erre a sorsra jut.

Habár lapunkban általában a friss eredményekkel, valamint a jövő ígéreteivel foglalkozunk, trendeket, tendenciákat próbálunk megfogalmazni, nem árt időnként visszatekinteni a múltra, s megvizsgálni, hogy mi volt az egykor komoly anyagi befektetésekkel induló, mintának is tekintett projektek bukásának oka. Mostani számunkban a győri fejlesztés kapcsán jó példát találunk erre is. Az akkori projektkoordinátor szavaiból kitetszik, hogy mennyi buktatóval kell szembenézni egy fejlesztés során.

Szó esik ebben a számban két hagyományos rendezvény, a szolnoki Térinformatikai konferencia, valamint az oktatási szimpózium eseményeiről, és számos más témáról. De ne szaporítsuk a szót! A cikkek - remélhetőleg - önmagukért beszélnek.

SZABÓ SZILÁRD

Minden kedves olvasónknak kellemes karácsonyi ünnepeket, eredményekben gazdag új évet kívánunk!

Eszközök és integrációs szolgáltatások a földhivatalok részére

Három, szorosan összefüggő alprojektből áll a megyei földhivatalok informatikai fejlesztését szolgáló projekt, a META: szoftverfejlesztés, hardverbeszerzés és technikai segítségnyújtás.
A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium nyílt Phare pályázatot írt ki a szoftverfejlesztést követően a második alprojektre – hardverbeszerzés és -fejlesztés a földhivatalok részére –, ahol a két nagyobb rész-szállítást az ICON Számítástechnikai Rt., a KFKI Számítástechnikai Csoport tagja nyert el, összesen mintegy 350 millió forint értékben. Az ICON a projekt során a megyei földhivatalok számára 22 darab, 4 processzorig bővíthető IBM Intel szervert és 147 darab nagyteljesítményű grafikus munkaállomást szállít, továbbá jelentős rendszerintegrációs feladatokat is végez. A rendszerintegráció a Windows 2000 szerverek és Oracle adatbázis-kezelők telepítésén túl a teljes körű Microsoft SMS alapú rendszer-felügyeleti megoldás bevezetését jelenti, ami a jövőben sok száz számítógép üzemeltetését könnyíti meg. Az integrációs feladatok mellett a projekt keretében történik a majdani 120 fős, üzemeltetést végző szakembergárda oktatása és felkészítése is.
Tóth István, az ICON ügyvezetője az esemény kapcsán a kiemelte: „Abban a szerencsében volt részünk, hogy a földhivatali rendszer eddigi fejlődésében is közreműködhettünk. Néhány évvel ezelőtt – szintén Phare pályázat keretében – a KFKI egy másik vállalata, az LNX kapcsolta hálózatba a Megyei Földhivatalokat és az ICON fejlesztette ki azt az országos felhasználói rendszert, ami térinformatikai alrendszerekre épülve webes felületen nyújt szolgáltatásokat (például különböző lekérdezési lehetőségeket) a földhivatalok jelentősebb ügyfelei és a nagyközönség számára."
A másik hardver beszállító, a Kventa Kft. szállítja a megyei földhivataloknak a digitalizáló berendezéseket, plottereket, szkennereket és nyomtató juke box-okat, mintegy 250 millió forint értékben.

Magyarországra látogatott az ESRI elnöke

Nagy nemzetközi érdeklődés kísérte a szeptember 16-19. között Budapesten – a MATÁV Tölösi Konferencia Központban – megrendezett Global Spatial Database Infrastructure (GSDI) konferenciát és kiállítást. A rendezvényen többek között részt vett és előadást tartott Jack Dangermond, az Environmental Systems Research Institute (ESRI) elnöke is. Jack Dangermond hazánkban tartózkodásának néhány napja alatt találkozott és tárgyalt több magyar felhasználó szervezettel is.

A BudapestMap a leglátogatottabb magyar webes térkép

A hazai web leglátogatottabb térképi portálja lett mára a BudapestMap Kft. 2001 tavaszán megjelenésében és funkcionalitásában egyaránt megújult Budapest-térképi oldala. Naponta 2000-2500 látogató keresi fel. A böngésző a térképet az Autodesk MapGuide Viewer ActiveX segítségével jeleníti meg; a szükséges plug-in a felhasználó gépére az első használat során letöltődik. A térképek megjelenítése ettől kezdve igen gyors, hiszen nincs szükség az egyes térkép képkockák hosszas letöltésére: a térképalkalmazás egy adatbázisból építkezve jeleníti meg a szükséges objektumokat. A BudapestMap digitális térképe az összes – eddig csak drága desktop rendszerekben rendelkezésre álló – fontos alapfunkcióval bír: a kicsinyítés és nagyítás, a térképrészlet mozgatása és kijelölése, a távolságmérés, valamint a címek térképen való megkeresése természetesen mind az oldal része. A felhasználó ezen túlmenően kiválaszthatja, hogy az egyes objektumtípusok közül miket szeretne a térképen látni, azaz lehetőség van például a bevásárlóközpontok, a parkolási zónák és a bankautomaták (és akár még sok minden más) egyszerre történő megjelenítésére is.

Ingatlan-nyilvántartás vagy telekkönyv?

Ezzel a címmel rendezte meg másfél napos konferenciáját a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság a Sunlight Hotelben. A rendezvény, melynek fővédnöke Berczi Norbert helyettes államtitkár volt, azt hivatott tisztázni, hogy milyen érvek szólnak az egységes ingatlan-nyilvántartása megtartása, vagy esetleges szétválasztása mellett. A hazai előadókon kívül két külföldi példát is hallhattunk. Az elsőt Imrich Hornansk, a szlovák Kataszteri Szolgálat egykori vezetője, a másodikat pedig Heming Herdlevaer, a norvég Földügyi és Kataszteri Nemzeti Központ irányítója tartotta. Utóbbi előadó elmondta, hogy Norvégiában épp most született egy olyan törvény, ami a két, korábban külön kezelt nyilvántartást egyesíti, és a telekkönyvet a bíróságoktól a kataszter szolgálathoz helyezi át. A népes hallgatóság meglepett morajjal fogadta Heming Herdlevaer azon közlését, hogy Norvégiában a földügyi adatszolgáltatásból háromszor annyi bevétel keletkezik, mint amennyibe a kataszter fenntartása és aktualizálása kerül.

Beszélgetés a konferencia szünetében. Balról jobbra: Omaszta Sándor, a Tolna megyei földhivatal vezetője, Winkler Péter, a FÖMI tudományos igazgatója, és Zsámboki Sándor, az FVM Földügyi és Térképészeti Főosztályának egykori vezetője látható.

A konferencia résztvevői ajánlással fordultak az FVM vezetéséhez, melyben az új Polgári Törvénykönyv koncepciójában megfogalmazott, az egységes ingatlan-nyilvántartás jogintézménye szétválasztásának, szervezeti hovatartozásának kérdésével foglalkozó elképzelések elleni határozott fellépéshez érveket sorakoztattak fel. Az ajánlást lapunkban teljes terjedelemben közöljük.

Nemzetközi földügyi tudásközpont nyílik Budapesten

Az ingatlanok tulajdonjog-biztonsága és földpiac régióbeli harmonizált fejlesztésére jövő év januárjában, világbanki támogatással, kelet-európai tudás- és ismeretközvetítő iroda kezdi meg működését Budapesten.

A magyarországi helyszín kiválasztásában több körülmény is szerepet játszott. Az indokok között szerepelt az integrált földügyi és térképészeti szakágazat integrált volta, valamint a következetes, bár nem minden nehézséget nélkülöző földhivatali számítógépesítési program is. Ezt az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságának a Habitat II. isztambuli világkonferenciára kiadott „Irányelvek a földügyi szakigazgatások számára" c. műve egyedüli országpéldaként mutatta be a 90-es évek közepén. Az utóbbi öt évben az EU-csatlakozással összefüggő tervezett, kivitelezés alatt álló, vagy megvalósult feladatok felhívták az országra a nemzetközi szakértők figyelmét, még akkor is, ha az eredmények számos ponton elmaradtak a tervezettől. A hazai szakmai közösség elismertsége, és a nemzetközi kapcsolatrendszerben játszott szerepe szintén hozzájárult ahhoz, hogy az EU tagjelölt és a Balkán országai számára kijelölt régióközpont helyéül Budapestet választották.

Ebbe a folyamatba illeszkedett az FVM Földügyi és Térképészeti Főosztálya által, a Világbank és a FAO regionális központja munkatársainak közreműködésével megfogalmazott projektjavaslat a budapesti székhelyű Regionális Földügyi Tudásközpont létrehozásáról. A Pénzügyminisztérium által továbbított témajavaslat – amely a tárcaközi egyeztetéseken is jó visszhangra talált – bekerült az FVM földügyi és térképészeti EU harmonizációs feladatcsomagjába (ANP) is. A projekt elnyerését, ami 391 ezer dollár vissza nem térítendő támogatást jelent, ez év áprilisában hozták nyilvánosságra Washingtonban, majd néhány nappal később a Világbank európai és közép-ázsiai regionális földügyi konferenciáján is kihirdették. A projekt érdemi előkészítése során kidolgozták az iroda felállításához szükséges pénzügyi, humán erőforrási, szakmai, nemzetközi kapcsolat-fejlesztési, valamint a logisztikai tennivalókat, és kialakították az irodai információs- és hírközlési infrastrukturális hátteret.

A Regionális Földügyi Tudásközpont, a LandNet célja a következőkben foglalható össze:

- ingatlanok tulajdonjog-biztonságának és a földpiac fejlesztésének elősegítése az EU tagjelölteknél és a Balkán országaiban,
- hozzájárulás a nemzeti szakigazgatások intézményfejlesztéséhez,
- kapcsolaterősítés az elsődlegesen érintettek között (különösen a pénz-, hitel- és biztosítási szféra irányába),
- koordináció és együttműködés erősítése,
- ismeret- és tudásközvetítés az érintett országok felé.

Az FVM égisze alatt működő, hat fős LandNet iroda feladatai:

- információgyűjtés és adatbázis-építés,
- tudásbázis-kezelő hálózat létrehozása,
- információterjesztés interneten keresztül,
- műhelyek, szemináriumok, konferenciák szervezése,
- nemzetközi oktatás és szakképzés szervezése.

Amint a felsorolásból látható, a LandNet regionális méretekben kívánja azt elérni, amit a Hunagi nemzeti szinten a térinformatika területén immár nyolcadik éve sikeresen valósít meg.

A meghirdetett álláshelyekre több mint százan jelentkeztek. Bár az iroda a tervek szerint februárban kezdi meg üzemszerűen a működését, a munka addig sem áll. December közepén kerül sor a Budapesten akkreditált agrárattasék tájékoztatására, majd a projekt nyitóműhelyét az érintett országok illetékeseinek részvételével január végén rendezik. Ez utóbbi eseményről az írott és elektronikus média is kellő tájékoztatást kap.

Az iroda a nemzetközi hasznossága mellett várhatóan hozzájárul a magyar földügyi szakigazgatás jelentőségének, elismertségének erősítéséhez is.

Az FVM az iroda működtetéséhez az ANP keretből 106 ezer dollárral járul hozzá. A projekt jelenlegi költségvetése két éves futamidejű, számításaik szerint a Földügyi Tudásközpont két év elteltével önfenntartóvá válik.

Remetey-Fülöpp Gábor nyomán

Ajánlás

A Magyar Földmérési Térképészeti és Távérzékelési Társaság által „Ingatlan-nyilvántartás vagy telekkönyv" címmel megrendezett konferencia résztvevői ajánlással fordulunk a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium vezetése felé, melyben az új Polgári Törvénykönyv koncepciója kapcsán megfogalmazott – az egységes ingatlan-nyilvántartás jogintézménye szétválasztásának, szervezeti

hovatartozásának kérdésével foglalkozó – megállapítások elleni határozott fellépéshez érveket kívánunk felsorakoztatni. E törekvésünket szakmai elkötelezettségünk, a földügyi szakigazgatás feladatainak, helyzetének, a működésében esetenként mutatkozó kisebb hiányosságok okainak beható ismerete, továbbá az az állampolgári szándék motiválja, mely az adóforintok optimális felhasználásában, a pazarlásnak minősíthető ráfordítások megelőzésében érdekelt.

A konferencián elhangzott – történeti visszatekintésre és nemzetközi kitekintésre is vállalkozó – előadások, köztük norvég és szlovák vezető szakemberek által elmondott tapasztalatok, megerősítik a tárca eddig megismert azon álláspontját, hogy a hatályos jogszabályok kellő garanciát nyújtanak a tulajdoni jogbiztonság érvényesítéséhez. Ennek egyik eleme az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvény, mint ahogy a földhivatali szervezet is csupán egyike a végrehajtásban feladatokat ellátó intézményi körnek.

Álláspontunk szerint a koncepcióban felvetett elképzelés, mely az egységes ingatlan-nyilvántartást egy új telekkönyv létrehozásával kívánja felváltani, tagadja a 30 éves működés kézzelfogható eredményeit (köztük a teljes föld- és ingatlan-privatizáció példa nélkül álló, gigászi munkáját is), az egy szervezeten belül funkcionáló, egymásra épülő térképi és jogi alrendszerek előnyeit, és az így megelőzhető illesztési zavarokat, szemben áll a realitásokkal, a bizonyítható nemzetközi trendekkel, és ezért alapvetően hibás.

Az 1972-ig működő önálló földnyilvántartás és telekkönyv hiányosságainak alapvető oka éppen a különállásból fakadt, és eredményezett tarthatatlan helyzetet, amely az egységes, integrált ingatlan-nyilvántartás létrehozását elengedhetetlenné tette. Az adatok, jogok és tények közötti ellentmondások olyan nagyságrendet képviseltek, mely miatt 9 évet igényelt a rendezést eredményező szerkesztési folyamat. A telekkönyv jogintézményének felemlítése, jogelméleti és gyakorlati szempontból ideális megoldásként való kezelése elhallgatja a múltbeli igen negatív tapasztalatokat. A koncepció átsiklik azon tény megemlítésén is, hogy a bírósági jogorvoslat során született döntések a földhivatali eljárás jogszerűségét alátámasztják. Igazán nem tekinthető rossz aránynak, hogy az évi hárommillió földhivatali döntéssel szemben mindössze az esetek 0,05 ezrelékében született elmarasztaló ítélet.

A földhivatali ügyirathátralék, amely most lényegesen alacsonyabb, mint a korábbi években volt, elsősorban a rohamosan növekvő feladatmennyiségből adódik. (1999 óta az elintézendő ügyek mennyisége megduplázódott.) Nincs az a hivatali szervezet, mely egy ilyen terhelésnek meg tudna felelni, a munka és személyi feltételek gyökeres javítása nélkül.

Az ingatlan-nyilvántartás intézményi rendszere kiépített, működése a jogszabályoknak megfelelő. A földhivatali modernizációs program, az oktatási és továbbképzési stratégia mentén végrehajtott és a folyamatban lévő fejlesztések, illetve az ezek révén született eredmények bizonyítják: a szakterület – a mindenkori hazai források és uniós segélyprogramok felhasználásával – sokat tett és tesz azért, hogy a komoly kihívásoknak megfeleljen, szolgáltatásait az elvárható szintre emelje, és folyamatosan fejlessze.

A konferencia résztvevőinek egybehangzó álláspontja az, hogy a jelenleg működő egységes ingatlan-nyilvántartás minőségének, naprakészségének javítása, az ügyirathátralék felszámolása megoldható; ennek feltétele a szakmai irányítás és a végrehajtás humánerőforrásainak biztosítása, jogszabályok pontosítása, eszközfejlesztések végrehajtása. Az ehhez szükséges központi forrás töredéke annak a költségigénynek, mely ahhoz kellene, hogy az ingatlan-nyilvántartást kiiktassuk, létrehozzunk egy új önálló földnyilvántartást és egy új telekkönyvet. A meglévő, mintegy 8 milliárd forintos (hét év alatt) ráfordítással létrehozott földhivatali informatika, mely ma már a rendszerbe állított elektronikus ügyintézés háttere, átalakítása, bírósági közegbe illesztése közel ekkora, vagy inkább nagyobb költségigénnyel járna.

Nemzetközi kitekintésben – különös figyelemmel az uniós csatlakozásra – megállapítható, hogy a nemzetközi irányzat is a kataszter (ingatlan-nyilvántartás) egységes nyilvántartása felé halad, amely kataszterben a jogi és műszaki adatok együttes kezelését valósítják meg informatikai alapokon. A telekkönyv létrehozásának gondolata, az intézményi különválasztás terve, a nemzetközi trenddel ellentétes. A föld és az ember kapcsolatára, a globalizációra, a piacgazdaság kérdéseire, a fenntartható fejlődésre és környezetre vonatkozóan ajánlások születtek és vannak forgalomban az egész világon. Többek között az ENSZ szakosított fórumain, (Európai Gazdasági Bizottság, UNECE), Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete (FAO), Emberi Települések Központja (Habitat), ENSZ Gazdasági és Szociális Főosztálya a fenntartható fejlődésért, az ENSZ Regionális Térképészeti Bizottságai – az egységes földügyi igazgatás és térképészet kialakítására. Magyarország a mai ingatlan-nyilvántartás szervezetével koncentráltan rendelkezik és a világban példamutató szerepet játszik. Ahhoz, hogy Magyarország megtartsa ezt a vezető szerepet, ne pedig visszalépés történjen, célszerű, hogy a kormány programszerűen támogassa és a működőképesség magas szintjére emelje a meglévő rendszereket.

Megjegyezni kívánjuk még, hogy a téma megfontolatlan megjelenítése a médiában az ingatlan-nyilvántartásban dolgozók számára hangulatromboló hatású, nem kívánt feszültségeket gerjeszt.

Tekintettel arra, hogy a várt előnyök messze alatta maradnak a szükséges ráfordításoknak, az új Polgári Törvénykönyv koncepciója kapcsán a telekkönyv létrehozására vonatkozó javaslatok határozott elvetését szorgalmazzuk, és erre kérjük az agrártárca vezetését és a Kormányt.

Budapest, 2002. november 22.

Digitális Föld: Bolygónk megértése a XXI. század technikájával

Az egész kezdete Al Gore alelnök nevéhez fűződik. 1998-ban egy beszédében felvázolta, hogy miként is képzeli el élő közegünk, a Föld humán és fizikai környezetének oktatását, emberközelbe hozását. A vízió nagyon hatásos volt, állami projekt lett belőle, térinformatikai cégek, oktatási intézmények és állami szervezetek láttak neki a kivitelezésnek.

Egy részlet a beszédből, ami képes volt egy hatalmas vállalkozást elindítani:

„Képzeljük el, hogy egy gyerek bemegy a helyi múzeum Digitális Föld kiállítására, és fejére helyezve a nézegetőt, látja a háromdimenziós Földet, ahogy azt az űrből látnánk. Az adatkesztyűt a kezére húzva egyre beljebb és beljebb nagyít, egyre részletesebben jelennek meg a kontinensek, régiók, országok, városok, végül már házakat, fákat és más természetes, valamint mesterséges objektumokat lát. Mintha varázsszőnyegen utazna a háromdimenziós terepen, bebarangolhatja, feltárhatja az általa érdekelt területeket. Persze a terep csak egy az adatok közül, a hangfelismerő rendszer segítségével kérdéseket tehet fel a felszínborításra, növények, állatfajok területi elterjedésére, az éppen aktuális időjárásra, utakra, politikai határokra, lakosságra vonatkozóan. Megjelenítheti azokat a környezeti információkat is, amiket társaival együtt a GLOBE program keretében gyűjtött. Természetesen ezek az adatok a digitális térképbe tökéletesen beleillesztve jelennek meg. Az adatkesztyűt használva további információkat kaphat a hiperlinkekre mutatva. Pl. megtervezheti a család nyaralását a Yellowstone Nemzeti Parkban, a gejzírekhez való felkapaszkodást, a bölények, óriásszarvú juhok meglátogatását, melyekről már olvasott. Az indulás pillanatától a hazaérkezésig mindent nyomon követhet – és mindezt anélkül, hogy a helyi múzeumot elhagyta volna.

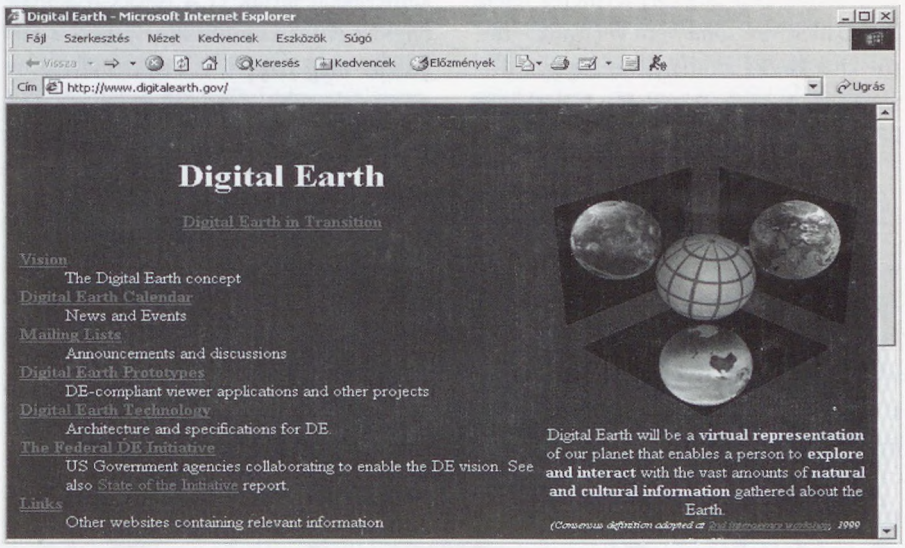

Természetesen nem csak térben, de időben is utazhat. Virtuális látogatást tehet Párizsban, meglátogathatja a Louvre-t, visszaugorhat időben a nagy francia forradalomig, az információkat a térben, a digitális Föld felületén megjelenő térképeken túl filmhíradó-részletekből, hangfelvételekből, újságcikkekből és egyéb elsődleges adatforrásokból kaphatja. Saját e-mail címére elküldheti azokat az anyagokat, melyeket otthon szeretne még tanulmányozni. Az idővonalnak a térbeli kiterjedés mellett időbeli részletessége is van, lépegethet napokban, években, évszázadokban, sőt geológiai időszakokban is, eljutva akár a dinoszauruszok koráig, ha ezzel kapcsolatban az iskolában tanultaknál többet akar megtudni."

Az érzékletesen felvázolt jövő nemcsak technológiai fantáziálgatás. Először is a „környezetbe való beülés" nagyon gazdag formája az információtárak és a tanulók közötti kommunikációnak, ami a hagyományos térkép fogalmán jóval túlmutat. Másodszor a jövőkép keveri az adattípusokat, melyek valós megjelenésük szerint rendezve készen állnak a kommunikációra, mint a topográfia, a felszínborítottság és azok a típusok, melyekkel jelképesen kommunikálhatunk. Ebbe az utóbbi kategóriába tartoznak a népességi, egészségügyi, környezetminőségi adatok. Persze a térképészeknek erre is a kialakult ábrázolási módszereik vannak.

A digitális Föld szószólói felvetik a kérdést, hogy a Windows iroda-modellező felületének mintájára szükség lenne a digitális Föld saját felhasználói felületének kialakítására is, ahol a rendező elv a földrajzi elhelyezkedés lenne, és nem a kartotékrendszerbe (Intéző), íróasztal-fiókokba (Munkapad), postázóba (Levelező) és egyéb hivatali objektumokba próbálnák a funkciókat beleerőltetni. A valóság azért még sokkal prózaibb, mint az Al Gore által festett kép. Miközben az elvek megvalósításán lázasan dolgoznak a szakemberek, azért hardver konfigurációként még a hagyományos eszközöket használják. Bár a képernyő két dimenzióba rendezi a képet, a felhasználónak a rendezett objektumok kezelésével nem lesz nehéz elképzelni a háromdimenziós teret – vélekednek a fejlesztők. Hogy mi valósult meg ebből az elmúlt négy évben, azt az interneten www.digitalearth.gov, a http://atlas.geo.cornell.edu/webmap/, illetve a www. digitalearth.ca címen találjuk.

K. Á.

Villám-világtérkép készült

A legtöbb villám Florida, a Himalája és Közép-Afrika területén csap be, az óceánok és a sarkköri területek felett azonban szinte soha nem villámlik – derül ki a NASA által nyilvánosságra hozott villám-világtérképből. A térképet két meteorológiai műhold többéves megfigyelései alapján állították össze. A műholdakat speciális nagysebességű kamerákkal látták el a NASA Marshall Flight Center kutatói, amelyekkel a villámlás még nappal is regisztrálható. A műszerek több éves felvételei alapján összeállították a villámlás világtérképét, amelyből kiderül, hogy a villámok eloszlása korántsem egyenletes a földgolyón. Floridában például az átlagosnál jóval gyakrabban villámlik, amit az is alátámaszt, hogy az állam területén évente nagyjából tíz ember válik villámcsapás áldozatává. A Himalája szintén „elektromos forró pont", mert az Indiai Óceán felől érkező nedves légtömegeket a magas hegység megkeveri. A globális villámközpont azonban Közép-Afrika, ahol egész évben viharok tombolnak.

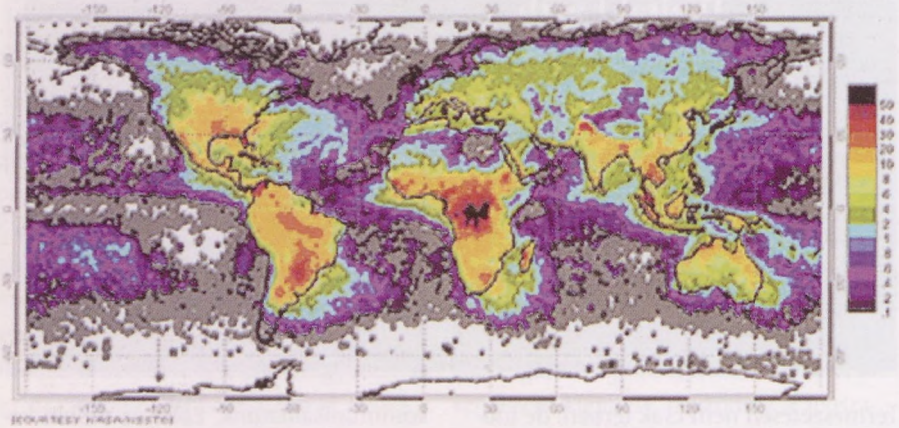

Az arktiszi és antarktiszi területeken keveset villámlik, mert a vízfelszín feletti levegő ritkán melegszik fel annyira, hogy a magasba törve vihart kavarjon. A műholdas adatok szezonális jelenségekre is rávilágítottak: az északi féltekén nyáron villámlik többet, az egyenlítő körül viszont inkább tavasszal és ősszel. - BT -

Ufó-térkép az interneten

Egy ismert amerikai térinformatikai fejlesztő cég, a Terralogic Inc. weboldalain az eddigi ufó-észlelések adatait követhetjük.

A rendszer nyilvános, azt bárki megtekintheti. Daniel Shaffer, a Terralogic, Inc. vezetője ezzel kapcsolatban megjegyezte, hogy a rendszer – a konkrét tartalmán túl – alkalmas arra is, hogy felhívja a látogatók figyelmét az internet térképi szerver technika jelentőségére.

Az adatbázis az utóbbi 30 év mintegy 109 ezer adatát tartalmazza. Ez ma a legteljesebb gyűjteménye a beazonosítatlan repülő tárgyakról szóló megfigyeléseknek. Az adatok köre csak az Egyesült Államokban észlelt esetekre terjed ki.

www.ufimapper.com

SICAD: Merre tovább?

Számunk központi témája az egykor oly ígéretes SICAD fejlesztés megszűnése, és az azt végző cégek felvásárlása. Holger Schade a cég jövőbeni irányvonalát vázolja a GEO.connexionnak adott interjúban, azt követően, hogy az év elején az AED Graphics felvásárolta a céget.

A felvásárlás maga után vonja a SICAD Geomatics üzleti stratégiájának átrendeződését? Ha igen, akkor mi az új irányvonal?

Igen, ez a stratégia kismértékű átdolgozását jelenti. A SICAD mindig a saját technológiáján alapuló vertikális marketingmegoldások szállítója volt. Ahelyett, hogy mindkét területen a legjobbak próbálnánk lenni, most elsődlegesen az alkalmazásfejlesztésre fogunk koncentrálni, eleinte a közművekre és az ingatlannyilvántartási piacra (beleértve az önkormányzati rendszereket is).

A rendelkezésre álló alaptechnológiákat áttekintve az ESRI ArcGIS és a fejlesztői könyvtárak, mint a következő generációs termékek alapja mellett köteleztük el magunkat. Meggyőződésünk, hogy ez a stratégia bizonyítani fogja a technika kiválóságát, a stabilitást és a folyamatos terméktámogatást, melyet felhasználóink megszoktak. Mindamellett kiemelném, hogy ezt a változást fokozatosan valósítjuk meg, miközben folytatjuk meglévő termékskálánk folyamatos támogatását és fejlesztését.

A felhasználók mit nyernek ettől az átalakulástól?

Két dolgot. Először is, az alkalmazás-fejlesztésre összpontosítva képesek leszünk a lehetséges legkiválóbb térinformatikai alaptechnológiára épülő legjobb megoldást szállítani. Másodszor, az alkalmazásokhoz plusz értékeket teszünk hozzá, pl. magas szintű üzleti rendszereket, melyeket az ERP-vel integrálva széles körben telepítjük felhasználóinknál.

Ezeken a mozgató tényezőkön túl néhány rövidtávú tevékenységet is kitűztünk, amik felhasználóink lehetőségeit növelik a SICAD és ESRI rendszerhatárokon keresztüli műveletek végzésénél. Az egész eljárás közel 250 fő magasan képzett SICAD és AED alkalmazottat érint. Meg vagyunk győződve arról, hogy jó helyzetben vagyunk ahhoz, hogy régi és új felhasználóink számára egyaránt vonzó terméket és szolgáltatást biztosítsunk.

A meglévő felhasználóknak felajánlják a SICAD/openről az ESRI technológiára való áttérést?

Igen, segíteni fogunk felhasználóinknak a következő lépés megtételében. A tipikus mozgásterület magába foglalja az adat-, a licenc- és az alkalmazás-migráció elemeit. Az adatmigrációnál a magunk részéről megtesszük az első lépéseket, képesek vagyunk felhasználóink adatait adatvesztés nélkül áttenni. A licencmigrációhoz adtunk a felhasználóinknak egy kötelezvényt, hogy lehetőségük lesz licencüket a meglévő karbantartási feltételek mellett kicserélni.

Lehet, hogy a legnehezebb az alkalmazások kérdése, de ahol ez a SICAD oldalán jelentkezik, kötelezettséget vállalunk az ESRI alap technológiára történő átalakításra és az áttételre. A partnereink és felhasználóink által készített alkalmazások esetében jelenleg dolgozunk azon, hogy azok végül funkciócsökkenés nélkül működjenek az új környezetben.

Néhány megfigyelő azt hiheti, hogy az SICAD Geomatics felvásárlását a hazai földügyi piac (pl. ALKIS) megszerzése motiválta. Így van?

Az ALKIS fejlesztés csak egy stratégiai szempont a felvásárlásban. Nyilván ez kívánatos, ha meg tudjuk osztani a fejlesztési költségeket a törvényhozás ezen fontos, új részénél. Mindamellett ugyanilyen

Az ESRI felvásárolta a SICAD részvényeit

Október 17-én nyilvánosan bejelentették, hogy az ESRI Inc., Redlands (USA), megvásárolta a SICAD Utilities GmbH, a SICAD Geomatics GmbH & Co. oHG (SICAD Geomatics) leányvállalata részvényeinek 49%-át az eschborni RWE Systems Applications GmbH-tól. Az ESRI és az RWE Systems Applications aláírták a szükséges megállapodásokat, így a SICAD Utilities, az AED-SICAD és az ESRI a továbbiakban közösen fejleszti a közmű szektor számára a térinformatikai alkalmazásokat. Most, hogy a színen megjelent az ESRI Inc., a SICAD Utilities ArcGIS alapokon ajánlja majd alapfejlesztéseit és ipari tudásbázisát.

Ezzel a részvényvásárlással az ESRI növelte befolyását az európai közművek térinformatikai piacán. A nemzetközi téren is sikeres közműalkalmazások kiterjedt tudásbázisát fogja a SICAD-UT felhasználni az ESRI technológiára épülő, újgenerációs, szabványos közmű megoldások létrehozásánál. Emellett a SICAD Utilities vállalta a meglévő termékskála karbantartását és fejlesztését még legalább öt-hét évig.

ESRI részvényvásárlásával az AED-SICAD vállalatcsoport jelentősen megerősödött. Mint a geoinformációs piac egyik vezető cége, a beruházások biztonságát magas szinten képes biztosítani a SICAD Utilities meglévő és potenciális felhasználói számára.

Jack Dangermont, az ESRI Inc. elnöke: „A közművállalatok a térinformatikai rendszereket a termelékenységben elért hatékonyságuk növelésére használják, amelyet a hálózat kezelésének és karbantartásának fejlett eljárásain keresztül valósítanak meg. Az ESRI, mint vezető térinformatika szoftverfejlesztő, és a SICAD Utilities a kiváló ipari tudásával most együtt ajánlhatja ezeket a hatékony előnyöket minden felhasználónak az egyszerű forrásrendszertől a nagyobb szolgáltatásig."

Dr. Thomas Englert, AED-SICAD igazgatója: „Az ESRI-vel létrehozott stratégiai közösség két módon is támogatja és előmozdítja, hogy az alkalmazásokra és megoldásokra nagyobb hangsúlyt fektessünk. Először is, az ArcGIS egy kiváló alap az alkalmazásfejlesztéshez, másodszor ennek a platformnak a használatával még jobban arra koncentrálhatunk, hogy felhasználóink üzleti folyamatait támogassuk. Az ESRI alaptechnológiával való integráció a mi közműalkalmazásaink következő generációjában jelentős lehetőséget hordoz felhasználóink számára és számunkra, amit mi teljes mértékben ki is aknázunk."

lényeges, hogy az AED szélesíteni szeretné pozícióját a helyi és nemzetközi piacon egyaránt. Az AED-nek a SICAD bekebelezése segít elérni mindezeket a célokat.

Az alaptechnológia fejlesztése helyett az alkalmazásokra helyezve a hangsúlyt, hogy látja a SICAD Geomatics termékskálájának kialakítását? Van erre valami forgatókönyvük?

Ahogy azt már említettem, a SICAD elsődlegesen a közművek és a földügy vertikális marketing megoldásaira fog koncentrálni. Később kiterjeszthetjük kínálatunkat a rokon piaci szegmensekre, de ezt jelenleg még nem tervezzük. Munkánk szolgáltatástartalmának növelésében szintén érdekeltek vagyunk, mivel úgy gondoljuk, hogy az e téren szerzett tapasztalatok felhasználóinknál értéket képviselnek.

Hogyan fognak a Leica Geosystems megoldásai beleilleszkedni ebbe a „termék-egyvelegbe"?

Ha a térinformatika piacot két részre osztjuk, akkor azt mondhatjuk, hogy a Leica Geosystems hagyományosan az adatgyűjtés területén dolgozik, a SICAD pedig az adatkezelésre, használatra helyezi a hangsúlyt. Kb. három évvel ezelőtt a Leica Geosystems néhány megoldásánál az ESRI technológiát választotta alapul. A SICAD most ugyanezt a döntést hozta a saját termékeit illetően, nemsokára megszűnik a szoftverkorlát a két terület között. Ez a folyamatos adatáramlást fogja biztosítani a tereptől az irodáig és vissza. Valóban, a Leica Geosystems és az AED/SICAD csoport lesz az egyedüli, aki képes lesz egyetlen forrásból teljes megoldásokat szállítani ugyanazon alaptechnológiára építve. Valószínűleg Ön is tudja, hogy a Leica Geosystems kisebbségi részvényes az AED-ben, így a SICAD-ben is.

Várhatunk-e további termékfejlesztéseket az LBS területén? És ebben a kontextusban meghatározó-e a kapcsolat a Siemens-szel?

Látjuk az LBS piac potenciális lehetőségeit és fejlesztettünk, valamint a jövőben is fejleszteni fogunk LBS megoldásokat felhasználóink számára. Az LBS alkalmazások egyik erős képviselője a közműszektorban a terepi szakembergárda automatizálása. Nyilván közeli kapcsolatot fogunk a Siemens-szel tartani, mivel a térinformatika és a vezeték nélküli kommunikáció ugyanannak az éremnek a két oldala az LBS-nél. A Siemensnek különböző ágazatai vannak, ahol a vezeték nélküli és vezetékes adathálózat termékeit és szolgáltatásait fejleszti, ami egy további forrás ahhoz, hogy az LBS megoldásokban erősek lehessünk. Mindamellett a Siemens nem sok sikerrel kecsegtet abban, hogy operatív LBS szolgáltató legyen a nem B2B területen.

Mit várhatnak azok a szakemberek, akik az Intergeo konferencián ellátogatnak az AED/SICAD standjára?

A meglévő termékskálánkhoz kapcsolódó új adalékokon kívül (pl. SICAD UT 4.0) az ESRI technológiára épülő következő generációs termékeinkből is ízelítőt kapnak a látogatók. A SICAD és az ESRI technológia közötti átjárhatóság lesz a kulcstéma. Ezen kívül lehetőséget adunk arra, hogy a tulajdonosváltás hátterét, és a vele járó előnyöket is megmagyarázzuk.

Terveznek-e további olyan együttműködéseket Közép- és Kelet-Európában, mint amilyet a bolgár Comexcoval kötöttek a közelmúltban?

Igen, szeretnénk kiterjeszteni jelenlétünket, és érdemi növekedést elérni ebben a régióban. A Leica Geosystems, a SICAD és az ESRI képviseletek meglévő kapcsolatait fogjuk használni a piac felderítésére, és a Comexco-hoz hasonló szakmai tapasztalatokkal rendelkező helyi partnerek megtalálására.

SICAD változások – magyar szemmel

A SICAD-del kapcsolatos fejlemények kapcsán megkerestük az egyik hazai érintett cég, az L&Mark vezetőjét, Lisziewicz Zsoltot, hogy foglalja össze ezzel kapcsolatos véleményét. Olyan kérdésekről faggatunk, hogy véleménye szerint miért került erre sor, mi lesz a SICAD-felhasználók további sorsa, továbbá, hogy mennyiben érinti ez a változás az L&Markot. Az alábbiak az ő véleményét foglaltuk össze.

- A tulajdonosváltásra azért került sor – mondta az ügyvezető –, mert a Siemens diverzifikálta tevékenységét, és az ahhoz tartozó vállalatokat eladta. Nemcsak a SICAD Geomatics-ot, hanem több más céget is.
- Az AED Graphics a felvásárlással egyesített erővel tudja megvalósítani a német ALKIS projektet, ami a maga nemében a legnagyobb ilyen vállalkozás Európában. Ezen a piacon ugyanis a két legerősebb éppen az említett két cég volt. Ezzel létrejött Európa legnagyobb térinformatikai cége.
- Az ESRI ezen kívül megvette az RWE a SICAD Utilities-ben levő részesedését is. Ezzel a lépéssel olyan know-how-t kapcsolt az ESRI technológiájához, ami elsősorban a közművállalatok (ahol az ESRI pozíciói még erősíthetők) számára nyújtott megoldások piacán jelent előnyt.
- Ehhez kapcsolódóan a SICAD-es partnercégek tudására és kapacitására is számítanak. Tehát az L&Markot ez a változás pozitívan érinti, amit pl. a jelenlegi grúz projekt is igazol (ez ma az L&Mark egyik legjelentősebb munkája – A Szerk.), itt ugyanis már ESRI technológiákon fejlesztjük a kataszteri rendszert.
- Az új AED-SICAD nevű cég ügyvezető igazgatója – dr. Holger Schade a nemzetközi sajtóban megjelent – nyilatkozatának megfelelően a SICAD termékcsalád továbbra is megmarad, és fejlesztése folyamatos. A meglévő alkalmazásokat középtávon ESRI alapokon is piacra dobják. A felhasználók el fogják dönteni, hogy a jövőben milyen technológiai alapokon kívánják az alkalmazásokat futtatni. Megjegyzem, hogy a technológiák szabványosítása (OGC) és az alkalmazások egyre növekvő átjárhatósága, integrálhatósága következtében ez a döntés nem lesz a jövőben mérvadó, ugyanúgy, ahogy manapság is a többség egyszerűen Windows-alapú rendszert választ többnyire Oracle adatbázissal (elnézést más rendszerek eladóitól és felhasználóitól).
- A lényeg a jelenlegi SICAD-felhasználók számára, hogy számukra semmi nem változik a tulajdonosváltással.
- Számunkra új piaci lehetőségek nyíltak meg, s ezt a nemzetközi piacon már sikerült is a gyakorlatban kiaknázni.

Új tendenciák a közmű-térinformatikában

„Ma a legfontosabb a kitűzött célok helyes meghatározása, és a kézzelfogható haszon elérése."

A Geometria hagyományosan a közművállalatokra fókuszálja tevékenységét. Tenke Tibor, a cég többségi tulajdonosa és ügyvezetője érdekes tendenciákat vél felismerni a közmű-(tér)informatikában.

Véleménye szerint a hagyományos értelemben vett közmű- és távközlési műszaki informatika egyre inkább sajátos vonásokat ölt, és ezáltal távolodik egymástól. A közművállalatok többsége átesett a privatizáción. Az energiaszolgáltató vállalatok a jövő évben bevezetésre kerülő liberalizáció kérdéseire koncentrálnak. Ez az új kihívás megmozgatja a piacot, átalakítja a vállalatok üzleti stratégiáját és prioritásait.

Ha végigtekintünk az elmúlt tíz-tizenkét év történetén, azt tapasztalhatjuk, hogy a közművállalatok két csoportja létezik. Az elsőnél - részben vagy teljes egészében - megoldották a digitális hálózatnyilvántartást, a vállalatok másik csoportjánál pedig nem, vagy csak korlátozott mértékben. A két csoport tehát eltérő problémákkal küzd, abban azonban közösek, hogy a liberalizáció kihívásaira mindkettőjüknek válaszolni kell.

Ugyancsak jelentős különbségek vannak a műszaki informatikai integráció, különösen a diszpécserrendszerek és a műszaki nyilvántartások összekapcsolása terén.

Konkrét, kimutatható hasznok

A műszaki informatikai beruházások indításának módjában jelentős változás történt az egy évtizeddel korábbi helyzethez képest. Ma már nem elegendőek az olyan érvek, hogy egy megoldás műszakilag indokolt, „korszerű", stb. A döntéshozók jól kimutatható és azonnali üzleti hasznot várnak el minden beruházástól. Fel kell mérni, hogy egy projekt eredményeként növekszik-e az ügyfelek száma, hatékonyabb lesz-e a tevékenység, vagy esetleg emelkedik-e a szolgáltatások színvonala. Alapvető kérdéssé válik az új fejlesztések hatása a vállalatok versenyképességének erősödésére.

A digitális térképekre nem kizárólag önmagukban van szükség, hanem arra, hogy valamely tevékenység láthatóan jobban működjön, s ha ez térképi nyilvántartásokat igényel, akkor ezek meg is valósulnak.

Ahol a projekt gazdáinak nem sikerült a megtérülést számokban is bemutatni, ott nagyon „akadoznak" a fejlesztések, nehezen nyílnak meg a szükséges pénzügyi források.

Az, hogy „drága" egy rendszer bevezetése, önmagában nem érv. Ha a beruházás költsége közvetlenül megtérül, vagy egyéb haszonnal jár, akkor a döntéshozók nem tétováznak sokáig, hogy megindítsák-e az újabb fejlesztést. Ebben a tekintetben is érzékelhető a változás a korábbi évek gyakorlatához képest.

SAP kapcsolatok

A harmadik fontos kérdés, amely tekintetében a közművállalatok eltérnek egymástól, az az SAP rendszerek kiépítésére való törekvésük. Vannak olyan közművállalatok, melyek szinte minden - beleértve a műszakiakat is - tevékenységü-

ket SAP támogatással szeretnék megoldani, vannak olyanok, amelyek az önálló műszaki informatikai megoldásokat preferálják, és vannak átmeneti helyzetben lévők, melyek egyes feladatokat SAP-vel oldanak meg, ám ez nem terjed ki a teljes vállalati ügymenetre.

Minden jel arra mutat, hogy elérkezett az idő – vallja Tenke Tibor –, hogy az eddiginél is behatóbban foglalkozzunk azzal a kérdéssel, hogy miként is valósítható meg a gazdasági és ügyfélkapcsolati, valamint a műszaki informatikai rendszerek kapcsolata.

Példaként elmondható, hogy mára a Fővárosi Vízműveknél és a Főtáv Rt.-nél már jelentős eredmények születtek a műszaki informatikai és az SAP rendszerek összekapcsolása terén. Az ELMŰ ugyancsak ebbe az irányba tett lépéseket, számos közművállalatnál pedig az előkészítés különböző fázisainál tartanak.

És akiknél még nincs?

A cikk elején szó esett a közművállalatok azon csoportjáról, melyeknél idáig még nem készült el a hálózat-nyilvántartás. A Geometria ügyvezetőjének véleménye szerint – a korábbi pozitív és negatív tapasztalatokból okulva – ők gyorsabban és kisebb kockázattal fogják ezt megoldani, mint azok, akik korábban már belevágtak a fejlesztésbe. Itt is a gyors megtérülés a cél.

Az ÉMÁSZ például korábban deklarálta, hogy nem kívánja elkészíteni a kisfeszültségű hálózat digitális nyilvántartását. Ebben az évben azonban felülbírálták korábbi álláspontjukat. Ennek oka, hogy egy új munkairányítási rendszerre van szükségük, s úgy látták helyesnek, hogy az ehhez szükséges egyéb feladatokat is megoldják. A „kulcsszó" tehát az egységes munkairányítás volt, s ennek támogatására készülnek el a térképi nyilvántartások is. A példa azt mutatja, hogy a megbízók számára meggyőző indokok, erős érvek kellenek egy fejlesztés elindításához. A fejlesztés előkészítése folyamatban van. A cél az, hogy minél hamarabb elkészüljön a nyilvántartásnak egy használható egysége, és a lehető legrövidebb időn belül elkezdődjön a ráfordítások megtérülése.

A régebbi információtechnológiai kérdésekről a figyelem a tényleges problémákra terelődött. Ma a legfontosabb a kitűzött célok helyes meghatározása, és a kézzelfogható haszon elérése.

Hosszú éveken keresztül folytak a szakmai viták az alaptérkép kérdéséről, a követendő pontosságról és minőségről. Esetünkben jól igazolódik azon egyszerű minőség-meghatározás, mely szerint a megfelelő minőség nem más, mint ami a célhoz szükséges – és nem több! A lényeg, hogy a digitális térképek a vállalat számára a támogatandó funkciók szempontjából fontos információkat az elvárható pontossággal tartalmazzák.

Távközlés

A távközlési vállalatoknál eltérő piaci helyzettel találkozunk, ezen szervezetek ugyanis már régebben átestek a liberalizáción, és számukra teljesen természetes, hogy komoly versenytársakkal kell megküzdeniük. Ez inspirálja őket a műszaki nyilvántartások fejlesztése terén. Példaképpen említhető a Vivendi, melynek nyilvántartása már 50%-ig kész van. Változás a távközlési piacon, hogy egyre hatékonyabban kell dolgozniuk. Eddig a piac meghódítása volt a cél, most pedig a plusz szolgáltatások bevezetése. Ez új lehetőségeket nyit meg szakterületünk számára.

A mobilszolgáltatók megjelenése tovább pezsdítette a piacot. A Westel például igen hamar felismerte a helyhezkötött szolgáltatások (Location Based Services) fontosságát (Lásd a Térinformatika 2002/7. számában lévő hírünket – A Szerk.).

A térinformatika kikerült a cég nevéből

Az utóbbi időben egy érdekes jelenségre lehetett felfigyelni: a Geometria már nem használja nevében a „Térinformatikai Rendszerház" megnevezést. Tenke Tibor ezzel kapcsolatban elmondta, hogy ez részükről egy tudatos változtatás, amellyel azt kívánják érzékeltetni, hogy IT szolgáltatásaik révén, a műszaki problémák megoldásának támogatására törekszenek, s nem kívánják leszűkíteni tevékenységüket pusztán a térinformatikára.

Azt is elmondta, hogy ma már nem technológiafüggők, mindig az adott feladathoz leginkább illeszkedő szoftvermegoldást választják, illetve ajánlják ügyfeleiknek. Profiljuk a hagyományos műszaki informatika mellett mára az államigazgatási üzletággal is bővült. Sikeresen vettek részt az ÜST projektben (Lásd: Térinformatika 2002/5. számát – A Szerk.), s készülnek arra, hogy németországi tapasztalataikat a leendő IIER projektben Magyarországon is kamatoztassák.

A Geometria – amióta lapunkban, ill. a Forráskönyvben publikáljuk –, minden évben a legjelentősebb térinformatikai bevétellel rendelkező hazai cég volt. A múlt évben ebben némi változás történt, nevezetesen az, hogy a Geometria a második helyre csúszott vissza. Tenke Tibor ezzel kapcsolatban elmondta, hogy a múlt évben úgy alakultak a körülmények, hogy a bevételek egy jelentős része a Hollandiában működő, 100%-ban a budapesti anyacég tulajdonában lévő Geometria Bv.-nél jelentkezett. Összességében a Geometria üzletcsoport – melynek tagjai a Geometria Kft., a Geometria Adat Kft., a graphIT Kft., valamint a Geometria Bv. – jó eredményt ért el, bár magában az anyacégben csökkentek a bevételek. Ebben az évben azonban a Geometriánál is a pénzügyi mutatók emelkedésére számítanak. 2003-ban a csoport konszolidált árbevétele várhatóan meghaladja a másfél milliárd forintot.

Üzletileg sikeres lépésnek tekinthető a graphIT és az InfoGraph egybeolvadása, mivel az egyesült cég lényegesen nagyobb bevételt ért el, mint a két vállalat külön-külön.

SZABÓ SZILÁRD

Az úttörőknek sohasem könnyű...

Cikkünkben természetesen nem a vörös nyakkendős ifjakról esik szó, hanem azokról az innovátorokról, akik megpróbálnak egy új technológiát bevezetni. Győr városa egy kitűnő példa erre. A városban elsők között indult meg a térinformatikai fejlesztés. Újabban keveset hallunk róla, most a legilletékesebbet, Fazekas Zoltánt, a projekt koordinátorát kérdeztük a múltról, jelenről, jövőről...

Kezdjük az elején! Győr városa az elsők között kezdett Magyarországon térinformatikával foglalkozni. A nyolcvanas években – Szegeddel és Gödöllővel együtt – úttörő szerepet vállaltak. Mit tud erről a korszakról? Maradt-e valami maradandó az akkori erőfeszítések nyomán?

Ezt az időszakot csak hallomásból ismerem, még nem dolgoztam az önkormányzatnál. Az mindenesetre megállapítható, hogy voltak az önkormányzatnál olyan szakemberek, akik fogékonynak bizonyultak erre az új alkalmazási technológiára. A kezdeti lépések megtétele után elsősorban azért nem folytatódott a fejlesztés, mert igen nagy anyagi ráfordítást jelentett volna. A tervekben több száz milliót láttam, ami akkor még igen nagy pénz volt. Gondoljunk csak arra, hogy abban az időben még nagyszámítógépes központ kiépítésére lett volna szükség, ami beruházásként és egyszerű hardverfenntartásként is sokba került volna.

A következő fontos esemény 1992-ben történt: elsők között volt Győr, aki az OMFB-től jelentős támogatást kapott a településirányítási rendszer megvalósításához. Ön ennek a projektnek a koordinátora volt. Hogyan emlékszik vissza, milyen tervekkel vágtak bele a fejlesztésekbe, és végül mi valósult meg a tervezett rendszerből?

Világmegváltó szándékunk volt. Sajnos kevesen voltunk ilyen lelkesek. A Geoview Systems „személyében" kiváló partnert is találtunk a munkához. Meggyőződésem, hogy a létrehozott rendszer is jó volt. Természetesen nem tökéletes, mint ahogy egyik fejlesztés sem az, így az is természetes, hogy bele lehetett kötni. A kifejlesztett rendszer életrevalóságát jól bizonyítja, hogy pl. Szombathelyen gyakorlatilag azokra a fejlesztésekre alapozottan, egészen jól működik ma is a térinformatika. Nálunk viszont a munka kudarchoz vezetett.

Miben látja a projekt elakadásának okát?

A fejlesztés korainak bizonyult. Természetesnek vettük, hogy egy jól működő rendszert örömmel befogad az önkormányzat, és szívesen csatlakoznak a projekthez az érdekelt közművállalatok is. Sajnos nem vettük kellő súllyal figyelembe, hogy minden fejlesztésnek kiemelkedő fontosságú része a fogadókészség megteremtése és fenntartása. E megállapítás az önkormányzatra és a közművállalatokra egyaránt vonatkozik. Felkínáltunk egy rendszert, ami akkor nem kellett. Sem az önkormányzattól, sem a közművállalatoktól nem kaptunk a folytatáshoz költségvetési fedezetet. Márpedig az indulás legfeljebb a beruházási munka ötödét jelenthette, és a működtetésre újabb források kellettek.

Az egyik legnagyobb baj az volt, hogy nem volt elég jó és hiteles adat a működtetéshez. Márpedig egy térinformatikai rendszer létrehozásának és működtetésének döntő részét, költségeinek zömét is az adatok jelentik.

Egy további probléma a szemléletmódban keresendő. Nem könnyű elfogadtatni, hogy a térinformatika önkormányzati bevezetésénél nem a közvetlen költséghatékonysági elemzés az egyedül helyes. Nehéz megértetni, hogy ezzel legalább egyenértékű a szolgálat minőségének emelése. (Gondoljuk csak a minden elemzést nélkülöző közigazgatási létszámleépítési akciókra! Hasonló gondolkodás érhető tetten itt is.)

Az is tény, hogy az önkormányzat akkori átlagos informatikai ellátottságát messze felülmúlta volna a megvalósítani szándékozott térinformatikai rendszer. Tehát kvázi a levegőben lógott volna. Az egyenszilárdság minden informatikai rendszerben fontos.

És nem szabad elfeledkezni arról sem, hogy hazánkban még minden önkormányzati választási eredmény meglehetősen nagy megrázkódtatásokkal jár, ami – tetszik, nem tetszik – sokszor szakmai területeken is érezteti „nem éppen áldásos" hatását.

Vegyük sorra még egyszer, mi is történt, és végül is mi volt a végzetes hiba! Az induláshoz megvolt az anyagi alap. Jó munkát végzett a vállalkozó – sőt állítom, hogy a kor szintjén kiváló terméket hozott létre. Mi hiányzott tehát? A jó szervezés, a megfelelő oktatás; és nem volt elegendő, vagy nem volt jó irányú a lobbyzás!

Egyértelmű, hogy mint projektkoordinátor, gyengének bizonyultam. Ha voltak is ennek bőven objektív okai, a kudarc alól azóta sem mentettem fel magam.

Tehát teljes a kudarc?

Korántsem! Mint ahogy az lenni szokott, minden rosszban van valami jó. Mint beruházás valóban kudarc volt, de ha kutatásnak, előkészületnek tekintjük, akkor sok sikerről lehet beszélni.

Az OMFB-s fejlesztés tapasztalatait sikerült felhasználni?

Igen. A munka hasznos volt például a közvetlen résztvevőknek, mert sokat tanultak, hiszen hazai viszonylatban úttörőnek mondható munkában vettek részt. Csak megemlítem, hogy a DAT szabvány megteremtése nagymértékben köszönhető annak a pályázati rendszer-

nek, aminek jelentős részét képezte a győri munka. Az OMFB (Bognár Vilmos) koordinálásával, és – mások mellett – a mi fejlesztéseinket is végző Geoview Kft. igen aktív közreműködésével kialakított szabvány rendkívül fontos a hazai térinformatikában. Bárcsak hasonló szabványosítási, vagy legalább ajánlási szintű egységesítések lennének az önkormányzati informatika más területén is! Nem lenne ilyen káosz, és olcsóbb lenne minden fejlesztés.

Mi történt ezután? Harmadik nekirugaszkodásra teljesen nulláról indultak, vagy az adatokat át tudták venni? Milyen stádiumban van most az önkormányzatnál a térinformatika alkalmazása?

Adatunk, különösen hiteles formában, nem sok volt, tehát nem nagyon volt mit átvenni. Más úton alakult ki egy egyszerűbb rendszer, ami elsősorban az önkormányzat városrendezési tervezését segíti. Az ITR-t, és a MapInfót alkalmaztuk. Jelenleg Autodesk alapszoftvereken és AtlaSys alapokon is futnak alkalmazások. Természetesen ezek sokkal inkább nevezhetők térképkezelésnek, mint térinformatikai alkalmazásnak.

Az önkormányzat általános informatikai fejlesztésére helyeztük a hangsúlyt. Erős hálózatunk, jó gépparkunk van. Egyre jobban integrálódnak az alkalmazások a törzs-adatbázisra építve. Bevezetés alatt áll egy Lotus-alapú egységes dokumentumkezelő rendszer, amibe az intézményekkel való adatcserét is bevonjuk. Nyitottunk az e-önkormányzatiság irányába is.

A térinformatikai szegmenshez létrejött Győr hiteles alaptérkép-állománya. Erőfeszítéseket teszünk a postai cím – helyrajzi szám hiteles összerendelésének létrehozására, majd a folyamatos karbantartásra. Tanulva a múlt hibáiból, most meg szeretnénk teremteni az egységes törzsadatbázist használó, szilárd informatikai alapokat. Külön oktatóterem kialakításával folyamatos képzést biztosítunk dolgozóinknak. Az egységesítési törekvések mellett viszont azt is látjuk, hogy más össz-városi feladatokhoz hasonlóan, nem célszerű teljes egészében a hivatali apparátusra, és azon belül az informatikai részlegre bízni a fejlesztések, és főleg nem az üzemeltetés koordinálását. Az e-önkormányzatiság kialakításának EU-beli szükségszerűsége (mindössze 4-5 évünk van rá!) elősegíti azt a szándékot, hogy azokra a feladatokra, melyek nem csak a polgármesteri hivatalhoz kapcsolódnak, létrejöjjön valamilyen gazdálkodni is képes csapat, például egy Kht.

Tudna mondani egy rövid tapasztalati összefoglalót?

Leegyszerűsítve: aki az élre próbál törni, azt nem biztos, hogy követik. Mert vagy nem hallatszik vissza a hangja, így nem értik mit akar; vagy ő nem hallja mások hangját, így azt sem, ha jelzik, hogy nem jó irányban fut. Többnyire nem is a vagy-vagy, hanem sokkal inkább az is-is az igaz!

KUMMERT ÁGNES – SZABÓ SZILÁRD

Szolnok – immáron tizenkettedszer

Sokáig bizonytalan volt a nagy hagyományokkal rendelkező Országos Térinformatikai Konferencia helyzete, ám a Hungis Alapítvány segítségével mégis meg lehetett rendezni. Cikkünkben az ottani tapasztalatokat foglaltuk össze.

Rendhagyó módon az idén, novemberben került sor a szolnoki konferenciára. Az időponton kívül semmi nem utalt a szervezés körül bekövetkezett változásokra. Az utóbbi években tapasztalt tendencia tovább folytatódott: megint kevesebb kiállító volt, mint az előző években. Bár a résztvevők száma most is 300–350 körül mozgott, a standokon mégsem tolongtak az érdeklődők. Még tanítás után betévedő középiskolásból is jóval kevesebbel találkoztunk.

Az előadások száma a különböző szekciókban meglehetősen eltérő volt. Az egyik rekord a „Térinformatika az információs társadalomban" szekció csütörtöki, estébe nyúló versenyfutása volt a 10 prezentációval. A helyzeten az sem segített, hogy ebből négy előadás a Geoview–GeoWeb cégcsoporttól hangzott el. A legtöbb előadás az ötödik, „Korszerű térinformatikai technológiák" szekcióban, péntek délelőtt volt, ahol Kákonyi Gábor heroikus küzdelmet folytatott az előadókkal és az idővel, hogy alig több mint négy órába tizenöt (!) előadást belezsúfoljon. De sikerült neki! Általánosan érvényes megállapítás, hogy idén jóval kevesebb előadó, és ennél is kevesebb cég érezte fontosnak a szóbeli megnyilvánulást, de ezen kevesek minimum két előadással álltak elő.

A plenáris ülésről túl sok jót nem lehet elmondani. Bár a témák mindegyike nagyon fontos volt, rangos előadókat is sikerült megnyerni, ők bőven túllépték a rendelkezésre álló időt, kevés szó esett magáról a térinformatikáról, némely esetben pedig a felolvasott, de az előadó számára érezhetően idegen téma hangzott disszonánsan. Ahogy telt az idő,

Vásárhelyi Miklós

Az ESRI demonstrációja

Pósfai Marianna

Mit várnak a felhasználók a térinformatikai rendszerektől?

A Térinformatika szaklap által szervezett workshop Szolnokon

Meg kell állapítanunk, hogy nincs szerencsénk a kerekasztal-beszélgetések szervezésében. Sopronban már megpróbáltuk, a hat lelkes érdeklődővel kellemesen elbeszélgettünk a térinformatika alapjairól, de az eredeti célt meg sem közelítettük. Szolnokon a lelkesedés mellett már létszámban is jobb eredményeket értünk el, csak nem azokat fogott meg a dolog, akiknek szántuk. Számos kifogást találhatunk: a három felkért vitaindító felszólalóból csak egy ért oda, a programfüzetben nem volt egyértelmű, hogy a két workshopot párhuzamosan és külön teremben rendezik, még a kiállítás megnyitása is elmaradt.

Azért objektíven szemlélve a dolgot, azt is tudomásul kell vennünk, hogy Szolnokon nagyon kevés a felhasználó. Ez ugyan egy szakmai seregszemle, de a kínálat oldaláról.

Örömmel könyveltük el mindemellett, hogy nyitott, eszmecserére kész kis társaság gyűlt össze. Vlasits József a Matáv térinformatikai beruházásainak sikeréről, belső kulisszatitkairól beszélt. Pintér Gyula a META fejlesztésekkel kapcsolatban fejtegette a felhasználók elvárásait. A felhasználókat az érdi önkormányzat informatikusa és főépítésze testesítette meg. Sok hasznos dolgot hallhattunk tőlük a térinformatikára kiéhezett és a felső döntésre váró önkormányzati szakemberek hányattatásairól.

Az utolsó körkérdésre adott „villámválaszokból" optimizmus áradt. Volt, aki a nyitott struktúrákban látja a biztató jövőt, volt aki az ellátott piacban, és volt aki – időhiány miatt – nem kapott szót. K. Á.

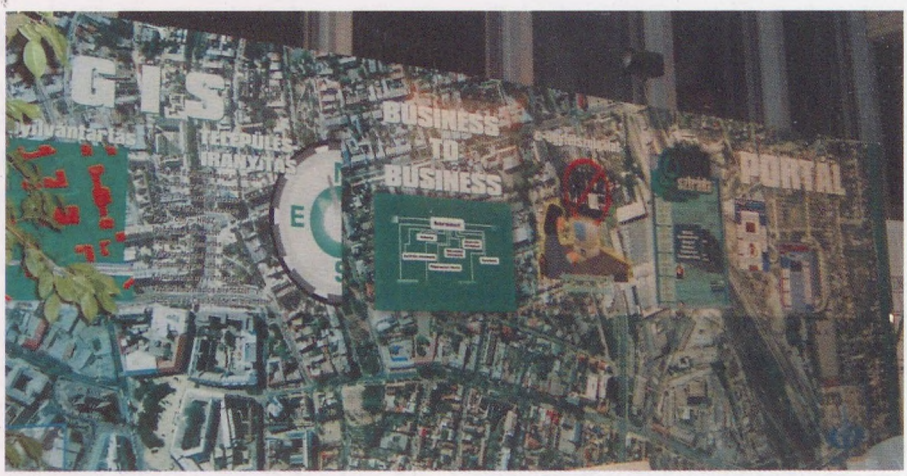

A Geoview portál-kínálata

egyre több hallgató hagyta el a termet. A tetemes időtúllépés következében nem került sor a Magyarországi Térinformatikai Forráskönyv ünnepélyes bemutatására, amit eredetileg a plenáris ülésen kellett volna megtenni.

A szekcióülések már több érdekességet hoztak. Az első szekció a területfejlesztés és a környezetvédelem kérdéseivel foglalkozott. Általános megállapítás, hogy a térinformatika sok helyen már a gyakorlati élet szerves része lett. Az előadásokban számos példa hangzott el arra, hogy miként épül be a térinformatika a mindennapi operatív munkába. Úgy látszik, egyre inkább átalakítják a meglévő munkafolyamatokat, és térinformatikai alapokra helyezik. Módszertani vizsgálatokról is hallottunk, melyek azt célozzák, hogy a térinformatika a mindennapi élet része legyen. Két előadást érdemes külön is kiemelni: Forgóné Dr. Nemcsics Mária (SZIE, Gödöllő) és szerzőtársai „Térinformatika alkalmazása a belvízrendezésben" című előadása a metodikai megalapozottságra mutatott egy jó példát, Vajk Ödön (Középtisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság) „Középtisza-vidéki hullámtéri térinformatikai adatbázis" felszólalásában pedig a hasznos mód-

Pillanatkép a plenáris ülésről

A HM Térképészeri Kht. standja

Mezei Imre

szertan mellett az archív adatok feldolgozásába is betekintést nyújtott. A Tisza nemcsak az immár rendszeresnek mondható hatalmas árvizei miatt okoz fejfájást a szakembereknek, hanem szembe kell nézniük azzal is, hogy a folyó nem tudja levezetni a belekerült szennyeződéseket. A kérdés az, hogy vajon mi történt, miért következett be a mostani helyzet. Az előadó az 1700-as évekig visszamenőleg gyűjtötte össze az adatokat, az utóbbi időkről pedig már a légi és az űrfelvételek is rendelkezésre állnak.

A szekció előadásainak üzenetét képszerűen úgy lehetne összefoglalni, hogy „építkezés közben vagyunk, de lakni is kell valahol", azaz a klasszikus módszereket fokozatosan térinformatikai rendszerekkel váltják fel, ügyelve arra, hogy az adott intézmény ezen technológiai váltás közben is zavartalanul működjön.

Minden évben nagy érdeklődés kíséri a második, „Térinformatika az információs társadalomban" szekció előadásait. A mostani előadások közül kettőt emelnék ki. Kummert Ágnes, lapunk főszerkesztő-helyettese „e-government térinformatikai szemüvegen keresztül" című előadásában a londoni AGI konferen-

Berczi Norbert, helyettes államtitkár

Minőségbiztosítás és (tér)informatikai rendszerek workshop

A mintegy ötven résztvevővel megtartott munkaértekezleten két témafelvezető előadás hangzott el, előzetesen felkért szakemberektől. Zöld Sándor a Geometria Kft. minőségbiztosítási vezetője „Szempontok a minőségbiztosítás helyes gyakorlatának kialakításához", Szabóné dr. Szalánczi Erika a ZNME Műszaki és katonaföldrajzi tanszékének adjunktusa pedig „Minőségügy – térinformatika – önkormányzatok" címmel fejtette ki véleményét.

Az első előadás a minőségirányítás és a minőségbiztosítás alapvető kérdéseit taglalta, majd a Geometria többéves tapasztalatán keresztül mutatta be egy (tér)informatikai rendszer működtetésének feladatait, követelményeit és gyakorlatát.

A második előadás a közigazgatási minőségirányítás rendszer létrehozásával, feladataival foglalkozott. Az előadó megállapította, hogy az adott hivatal működésének hatékonyabbá, megbízhatóbbá tétele érdekében a minőségirányítás és -biztosítás szempontjait itt is érvényesíteni kell.

A téma kapcsán élénk vita alakult ki. Mindenki egyetértett abban, hogy a minőségirányítás bevezetése és fenntartása az informatikai rendszerek fejlesztői és fogadói (felhasználói) részéről egyaránt szükséges. A működtetendő rendszert az adott vállalkozás, intézmény méreteihez és sajátosságaihoz (pl. termékstruktúrájához) kell igazítani, és hogy a rendszer elfogadható működésének nem elégséges garanciája az időszakonként kötelezően elvégzett külső tanúsítás, hanem az érintettek részéről megfelelő munkakultúra is szükséges. Ezért a rendszer eredményes bevezetésének egyik záloga ennek előzetes kialakítása lehet.

A workshopot dr. Niklasz László (Geometria Kft.) vezette.

cián szerzett tapasztalatairól számolt be. A másik kiemelésre méltó előadó Kun-Pál Gábor, ugyancsak kötődik a Térinformatikához, mivel – többek között – ő gondozza folyóiratunk honlapját. „GIS mindenkinek (Víziók. Víziók?)" című szépen felépített előadásában az általa indított GIS-Figyelő céljait és szolgáltatásait mutatta be.

A harmadik szekció a térinformatikai adatinfrastruktúra, adatgazdálkodás kérdéseivel foglalkozott. Bár a legeldugottabb helyen a legkisebb helyiséget kapta a szekció, nagy számú hallgatóság volt kíváncsi az itt elhangzottakra. Az előadások közül volt, amely szélesebb összefüggéseiben vizsgálta e kérdést. Ezek közé tartozott például Sikolya Zsolt, aki az információs közvagyon hasznosítását ecsetelte az Európai Unióban, valamint Remetey-Fülöpp Gábor, aki a téradat-infrastruktúra-tervezés nemzetközi tapasztalatairól beszélt a GSDI6 konferencia tükrében. Hallhattunk néhány helyi kezdeményezésről is (VÁTI, FÖMI, HungaroCAD stb.), Németh J. András pedig a korszerű térinformatikai adatinfrastruktúra legfontosabb ismérveit foglalta össze.

Az önkormányzati informatika és a térinformatika szekció azt kívánta tisztázni, hogy hová is jutott az önkormányzati térinformatika az elmúlt tizenkét évben. Sajnálattal kellett megállapítani, hogy továbbra is váratnak magukra az igazán átütő eredmények. Ennek egyik fontos oka talán az lehet, hogy a technológiai fejlődés nem párosult az önkormányzatok szervezeti és szemléletbeli változásával. Pedig az önkormányzatok potenciális felhasználók lehetnek, s egy marketingelemzés alkalmas arra, hogy feltárja az itteni lehetőségeket. Ezzel a kérdéskörrel foglalkozott Kummert Ágnes előadása, melyben számos elemzési szempontot sorakoztatott fel, térképekkel is illusztrálva.

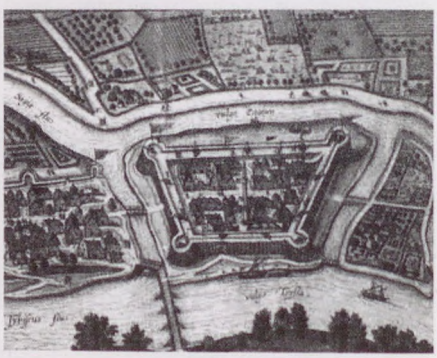

Szolnok régen

Hallottunk néhány konkrét fejlesztésről is: Csizmás Ferenc a Józsefvárosi Önkormányzat, Vásárhelyi Miklós pedig a kistérségi információs rendszerről beszélt.

A korszerű térinformatikai technológiákkal foglalkozó ötödik szekció újdonsága a GPSMS, a GPS és az SMS összekapcsolásából született „kártyás", helyfüggő szolgáltatás, amit Prajczer Tamás mutatott be.

Czimber Kornél a Digiterra fejlesztési eredményeiről tartott előadása azt igazolta, hogy kevés, ám jól képzett és lelkes szakember szisztematikus munkával kiemelkedő eredményeket tud elérni. Természetesen az ambiciózus kis cégek termékei mellett hallhattunk a „multik" fejlesztési eredményeiről is. Mint mindig, most is újabb „feature"-ök jelennek meg, miközben a térinformatikai szoftverek egyre izmosabbak lesznek.

Végezetül a hatodik szekcióról kell egy pár szót ejtenünk. Itt a marketing, ár, érték és az adattulajdon kérdéseit boncolgatták az előadók. A szekciónak különös jelentőséget adott az a tény, hogy jövőre jelenik meg az EU geoadatokra vonatkozó irányelve, melyhez nyilvánvalóan Magyarországnak is igazodni kell.

A térinformatikai piac minden szereplője számára fontos kérdés, hogy miként is formálódik az árpolitika. Az előadók között ott találtuk a katonai és a polgári térképészet képviselőit egyaránt. Ebben a szekcióban viszonylag kevés előadás hangzott el, ennek következtében hosszabb eszmecserére is lehetőség nyílt. Csak remélni lehet, hogy az itt formálódó véleményeket mihamarább összegzik, és azokat a döntéshozók elé lehet terjeszteni.

Sz. Sz.

Az információs társadalom kialakulása és mérési problémái

A mai magyar társadalom előtt álló, talán legnagyobb kihívások az információs társadalom kiépüléséhez kapcsolódnak. E bonyolult, összetett feladatok ellátásában a térinformatika is komoly szerepet kap, melynek e rövid írás csak egy-egy vetületére tér ki.

Az információs társadalom nemcsak az információs ágazat társadalmi, gazdasági súlyának dominánssá válását jelenti, hanem az információ beépülését az egyének, szervezetek és intézmények mindennapjaiba. Az egyéni és közösségi szükségletek kielégítésének új módjai megváltoztatják az értékrendet, a kultúrát.

Természetesen a megvalósulás sebessége sok tényező függvénye. Mások az esélyek egy olyan gazdaságban, amely dinamikusan fejlődik, ahol a vállalkozások új technikákba, tudásokba is beruháznak, ahol az állam támogatni tudja a rászoruló rétegeket, mint ahol a vállalkozók visszafogják, elhalasztják beruházásaikat, s az állam is csak rövid távú szempontokat tud érvényesíteni. Azonos nemzetgazdasági mutatók mögött is jelentős eltérések húzódhatnak meg. Egy ország gazdasági fejlődése elválaszthatatlan a nemzetközi gazdasági folyamatoktól, s minthogy az információs társadalom fejlődése az EU tag Magyarországon fog megvalósulni, az EU gazdasági mutatóitól is függeni fog fejlődésünk alakulása.

Az információs társadalomra felkészítő „szocializáció" nem generációkon keresztül, hanem páratlanul rövid idő alatt megy végbe. A különböző korosztályok, szervezetek, intézmények lényegében egyszerre tanulják, sajátítják el a képességeket. E tanulási folyamat alapvető feltétele lesz az információs társadalom kiteljesedésének.

Bangeman jelentés

A helyzet megértéséhez a kilencvenes évek elejéig kell visszanyúlnunk, amikor az európai országokban megszületett a felismerés, hogy a versenyképesség fenntartásához jelentős, közös lépések szükségesek.

Az információs társadalom programjának kezdetét Európában az Európai Bizottság - a Miniszterek Tanácsának teljes támogatásával - 1993-ban kiadott „Fehér Könyv a Növekedésről, Versenyképességről és Foglalkoztatásról" című anyag, és az ennek felvetéseit részletesebben tartalmazó „Európáról és a globális információs társadalomról" című összeállítás jelentette. A szerzők a globalizálódást, az új technológiák gyors megjelenését és terjedését, a régiók közötti versenyben való lemaradás veszélyét, a növekvő környezetszennyeződést jelölték meg külső kihívásként; míg a belső okok között a társadalom „elöregedését" és a mobilitás hiányát emelték ki.

„eEuropa 2005: Információs társadalom mindenkinek"

Az Európa Tanács 2002. március 15-16-ai barcelonai ülésén az „eEuropa 2005" dokumentumában megfogalmazta a cselekvési tervet, melynek középpontjában az e-kormányzat, az e-oktatás, az e-egészségügy és az e-kereskedelem áll.

Az információs társadalom kiépítésének programja azonban csak a jelenlegi helyzet megértésére, az eddig elért (kialakult) eredmények számbavételére alapulhat, s a megvalósulás folyamatában rendszeresen meg kell tudni állapítani, hogy hol tartunk, jó irányba haladunk-e, érvényesek-e a korábbi célkitűzéseink. Melyek azok a fő elemek, melyek a helyzet megítéléséhez nélkülözhetetlenek? *Eszközök:* számítógépek, telefonok, fax, és minden nemű elektronikus kommunikációra alkalmas készülék.

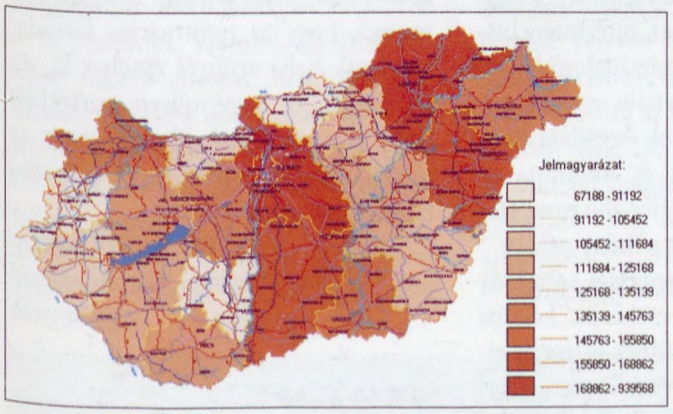

Távbeszélő helyek száma 1999-ben megyénként

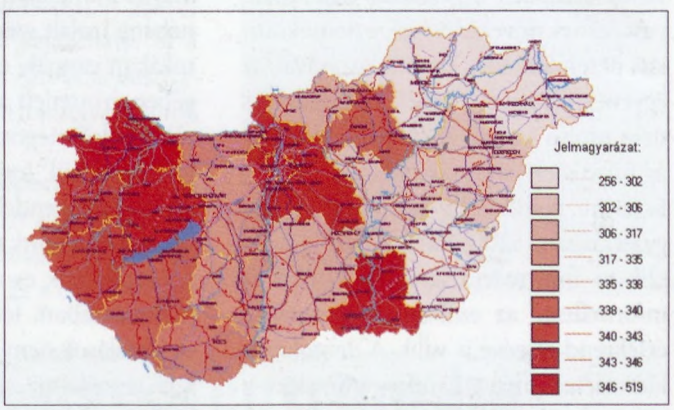

1000 lakosra jutó fővonalak száma 1999-ben

1000 lakosra jutó fővonalak száma 2000-ben

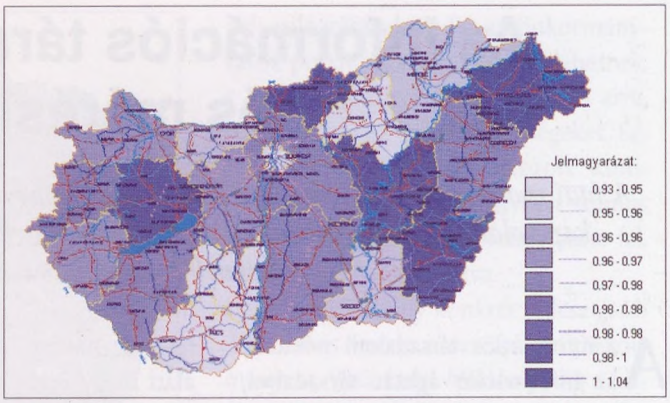

Az 1000 lakosra jutó fővonalak számának változása (2000/1999)

Hálózatok: mindazon technikák és csatornák összessége, melyek a végpontok összekötésére, összekapcsolására alkalmasak.

Tudások: A felhasználók mindazon ismerete, mely az eszközök működésére, működtetésére, a használat módjára vonatkozik, s azokra a feladatokra, melyeket ezen eszközök és technikák segítségével el lehet végezni.

Tartalmak: Az eszközök olyan tartalmakat kell, hogy közvetítsenek, melyek kellően kívánatosak a felhasználók számára, egyszerre hitelesek és közérdeklődésre tarthatnak számot.

Szolgáltatások: A megfelelő tartalmakat szolgáltatásokon keresztül érhetik el a felhasználók.

Alkalmazások: A tartalmakat, szolgáltatásokat, s az ezek igénybevételéhez szükséges tudásokat rendszerbe foglaló végponti alkalmazások.

E tényezők teljes köre az, amit információs társadalomnak nevezhetünk. Az információs társadalommal kapcsolatos víziók általában a gazdaság teljesítőképességének növekedésével, a demokratikus berendezkedés kibontakozásával, az egyének életminőségének javulásával, s nem utolsó sorban az információs iparág húzó szerepével számolnak.

Eszerint nemcsak a termelésben, fogyasztásban, szolgáltatásokban növekszik az információ szerepe, hanem az informáltság az emberi és társadalmi értékrend részévé is válik. A demokratikus társadalmi működés feltételezi a társadalom tagjainak (döntéshozóinak) informáltságát, racionális belátását, vagyis kompetenciáját azokban a kérdésekben, melyekben állásfoglalását, szavazatát, döntését kéri. Az oktatás, az internet és más IKT (info-kommunikációs) technikák alkalmazása minden bizonnyal megváltoztatja a kapcsolattartás módját és a kultúra egészét is.

Nézzünk néhány példát! Magyarország ma mobiltelefon-ellátottság terén Európa jobbik feléhez tartozik, ennek ellenére nem mondhatjuk, hogy e sarokpontból kiindulva sikerült volna átfordítani a magyar társadalmat az információs társadalom világába. A felhasználók gyakran csak az alapfunkciókat használják, ami részben az ismeretek hiányából, a használat magas költségéből, vagy más okból adódik. Az eszközök birtoklásának mérése ilyen kihasználatlan lehetőségek mellett nem reális. Másik jelentős hibaforrás, ha nem tudjuk e hozzáférések belső megoszlását. Ekkor előfordulhat, hogy fejlettnek értékelünk pl. egy adott országot a számítógépek magas száma miatt, pedig azok egy vagy néhány izolált szervezet, intézmény birtokában vannak, és a társadalom lényegében érintetlen a digitális vívmányoktól. E belső megoszlások vizsgálata elengedhetetlenül fontos, és finomítja az eszközökről rendelkezésre álló ismereteinket. Tekintsünk meg néhány példát:

A háztartások és a gazdasági szereplők használatában lévő eszközök közötti megoszlások nem derülnek ki, így az eltérő társadalmi csoportok közötti, s legfőképp a területi megoszlások, csak kivételes mutatók esetében ismerhetők. Ezek közé tartoznak az itt szereplő térképek adatai, mivel a vonalas telefonok jól helyhez kötöttek, de a mobiltelefonok területi megoszlására már nem állnak rendelkezésre hasonló adatok.

Az adatok elemzésekor ritkán vehető figyelembe az eszközök műszaki színvonala, pedig nyilvánvaló különbségeket eredményez pl. a számítógépek között, hogy azok 486-os, esetleg gyengébb teljesítményűek, vagy a legkorszerűbb, modern gépekről van szó, amelyekhez általában fejlettebb perifériák is tartoznak.

A térképek jól mutatják azokat a területi különbségeket, melyek az ország megyéi között fennállnak, s azokat a folyamatokat is tetten érhetjük, melyekben e különbségek csökkenése következik be.

Még egyszer hangsúlyozzuk, hogy e kérdések minden területi szinten, így a régiók, megyék, kistérségek és települések szintjén is megválaszolandók, különösen annak tükrében, hogy már a hivatkozott Bangeman jelentés is úgy fogalmazott, hogy az információs társadalom csak helyi szintről épülhet ki. Az alapkérdés az, hogy milyen mértékben hatja át a stratégiai döntéshozatalt az informatika, mennyire képes beépülni és átalakítani azt.

DR. KRÉMER ANDRÁS
BME Szociológia és Kommunikáció Tanszék

A cikkben szereplő elemzések Kolibri MAP-pel készültek.

Önkormányzati körkép

Az MTA SZTAKI és a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Államigazgatási Karának Közigazgatás-szervezési és Urbanisztikai Tanszéke három város, Győr, Kaposvár és Miskolc önkormányzati, ügyviteli technikáit térképezte fel. Ennek egyik részfeladata a közigazgatási attitűdvizsgálat volt, melyet a tanszék E-government kutatócsoportja végzett el. A korábban végzett ilyen típusú felméréseknek köszönhetően összehasonlító elemzések is készültek. Az alábbiakban ezek rövid, pontokba foglalt következtetéseivel ismertetjük meg Önöket.

✔ Az önkormányzati igazgatásban több nő dolgozik, mint férfi, a szakma elnőiesedett. A dolgozók átlagéletkora 40 év körül alakul, a szórás nemenként és önkormányzatonként 5 év. A humán adottságok jók: a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya (ezen felmérések alapján) meglepően magas, meghaladja az 50%-ot. Végzettség tekintetében a magasabb tanulmányokat a férfiak mondhatják magukénak, majd a hierarchiában lejjebb haladva a nők veszik át a szerepet.

✔ A mobiltelefon-használat olyannyira tért nyer az önkormányzati szférában is, hogy a két vizsgált év alatt már felülreprezentáltságról beszélhetünk. A mobil szolgáltatások teljes körét a jelenlegi, többnyire „low end"-típusú telefonjaikkal (alacsony kategóriás, általában akciós, nagy mennyiségben gyártott, olcsó telefonok), a „közigazgatászok" még nem élvezhetik.

✔ Az informatikusok nem beszélnek a közigazgatási szakemberek nyelvén, a „közigazgatászok" pedig nem értenek az informatikához. Ezt a szakadékot kell áthidalni hibrid tudású szakértőkkel: közigazgatási mérnökökkel.

✔ Az otthoni számítógép-használat egyre inkább elterjed, már majdnem minden második dolgozónak van saját számítógépe. Ez azért jelentős, mert az a kör, akik nemcsak munkahelyi kapcsolatban vannak az informatikával, hanem mindennapi, magánjellegű teendőikben is fontos szerepet szánnak a számítógépes megoldásoknak, sokkal kreatívabb megoldásokra lehetnek képesek munkahelyi informatikai feladataik terén. Ők azok, akik sokkal nyitottabbak az esetleges újítások, a technikai innovációk irányában, és igénylik a rendszeres fejlesztést.

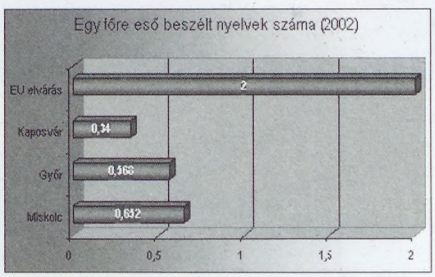

✔ A fiatalok általában magasabb képzettséggel és színvonalasabb nyelvtudással rendelkeznek, bár a nyelvismeret még mindig igen alacsony. Az európai uniós követelményektől még nagyon messze vannak: minden alkalmazott kétnyelvű tudása helyett általában csak két-három emberre jut egy beszélt idegen nyelv.

✔ Az idősebb korosztály – annak érdekében, hogy a növekvő munkahelyi követelményeknek megfeleljen és versenyben maradjon az ifjabbakkal –, tanfolyamok keretén belül sajátíthatja el a szükséges ismereteket. Az irodai használathoz jelenleg az ECDL tanfolyam tűnik adekvát megoldásnak.

✔ Minden vizsgált csoportban van már egy olyan réteg, aki érzi a továbbképzés szükségességét, de motiváltsága nem éri el a szükséges szintet. Ez a csoport a fel-

A módszerről

Az empirikus kutatás egy 2001-es Győr és Miskolc info-kommunikációs alkalmazásait kutató felmérésből indult ki. A kutatók önkormányzatonként 24 egyszerű és összetett, túlnyomórészt feleletválasztós kérdést feltevő 100-100 kérdőívet küldtek el a helyi összekötőkhöz, akik gondoskodtak ezek anonim kitöltetéséről (az informatikával kapcsolatban állók közreműködésével) és visszajuttatásáról. A kapott teszteket adatbázis segítségével értékelték, és személyes tapasztalatokkal, valamint mélyinterjúkkal egészítették ki. Hasonló módszerekkel vizsgálták 2002 áprilisától ismét Győr és Miskolc – az ország földrajzilag és gazdaságilag is eltérő helyzetű – önkormányzatait, valamint ugyanazon módszerekkel Kaposvárt is. Ennek eredményeképp tudták elhelyezni országos viszonylatban Kaposvárt, valamint leszűrni a lehetséges következtetéseket. Figyelembe véve, hogy a felmérés nem a teljes állományból készült, az eredmények is csak tendenciákat jelezhetnek, azonban így is figyelemre méltóak. A felmérésben közreműködött Tóth Ernő és Murányi Péter (BKÁE-ÁK). A részletes tanulmány a Vezetéstudomány c. folyóirat tematikus különszámában (2002. november) olvasható.

www.terinformatika.geocentrum.hu

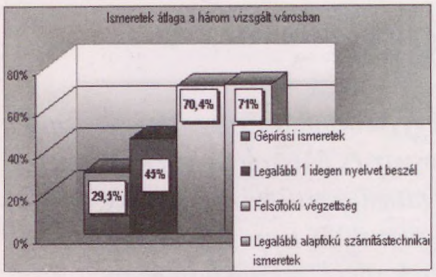

sőfokú végzettségű, 30 év feletti „közigazgatászok" köre. Amikor tudásalapú társadalomról beszélünk, az élethosszig tartó tanulás a társadalom működésének és fejlődésének alapköve. Ha azt akarjuk, hogy a lakosság elektronikus önkormányzati szolgáltatásokat használjon, akkor először azt kell elérni, hogy ezeket az önkormányzati dolgozók legalább kezelni, később pedig irányítani tudják. Az informatikában tehát nem engedhető meg, hogy valaki felsőfokú végzettséggel és egy számítástechnikai tanfolyammal a zsebében hátradőljön, mert menthetetlenül lemarad, és előbbutóbb képtelen lesz munkáját ellátni! A továbbképzést elutasítók saját állásukat veszélyeztetik.

✔ A fiatalabb munkatársak rugalmasabbak informatikai kérdésekben, míg az idősebbek jobban ragaszkodnak a régebbi, de jól bevált módszerekhez.

✔ A számítógép tartalmi használata a klasszikus irodai alkalmazás, azaz szövegszerkesztő, táblázat- és adatbázis-kezelő programok túlsúlyát mutatja – ezen belül is az írógép funkció dominanciájával –, valamint a speciális közigazgatási szoftverek célirányos alkalmazását.

✔ Az informatikai képzettség régiónként eltérő, viszont a továbbképzési igény mindenhol magas. Örömteli, hogy a közigazgatásban dolgozók érdeklődnek új munkaeszközük iránt, belátják annak szükségességét, munkagyorsító hatását, és szinte egyhangúlag az derült ki, hogy szeretik használni azokat.

BUDAI BALÁZS BENJÁMIN
BKÁE Államigazgatási Kar,
Közigazgatás-szervezési és
Urbanisztikai Tanszék

Merre érdemes elindulni?

Az önkormányzatokra úgy tekintünk, mint potenciális térinformatikai felhasználókra, ám többnyire nem tudjuk, hogy hol, milyen kezdeményezés történt eddig, és milyen szempontokat lehet figyelembe venni annak, aki az önkormányzati piacot meg akarja célozni. Kummert Ágnes a következő cikkben erre keresi a választ.

Éppen tíz éve annak, hogy az OMFB célpályázatot írt ki az önkormányzati településirányítási rendszerek kiépítésére. A projektek támogatására 267 millió forint állt rendelkezésre. Az első fordulóban 15 pályázat kapott összesen 313 millió forint támogatást. A vigaszágon induló projektekre – összesen 10 darab pályázatra – 14 millió forintot osztottak ki (1. ábra).

A tíz év során persze számos önkormányzat készíttette el térinformatikai rendszerét, illetve vásárolt térinformatikai szoftvert. Erre vonatkozóan azonban csak a médiában megjelent, konferenciákon elhangzott előadásokból és a cégek

1. ábra

2. ábra

5 új lehetőség a Nirvána eléréséhez az új GeoMedia® 5.0-val

BRINGING IT TOGETHER.

Engedje meg, hogy Nyílt Térképező és GIS rendszerünk magasabb szintre emelje a munkájában – 60 napig ingyen!

A **www.GeoMedia5.com** címen már találhatott 50 módot, hogyan képes a **GeoMedia 5.0** nyílt térképezési és GIS tapasztalatokhoz juttatni a felhasználót.

Most adunk Önnek 5 új tippet...

- **Dinamikus adatelérés** minden általános adatformátumhoz, **konverzió nélkül**
- **Kiforrott, megbízható és ipari sztenderd** nyílt GIS technológia
- Továbbfejlesztett **adatgyűjtési és plottolási** képességek
- Más GIS szoftverekhez viszonyítva **alacsonyabb üzemeltetési költségek**
- **Nyílt GIS környezet rugalmassága**

Kérje még ma az Ön ingyenes 60 napos kipróbálási CD-jét!

Ez nagyon egyszerű. Csak látogassa meg a **www.GeoMedia5.com** weboldalt és regisztráljon vagy küldjön e-mailt a név és postázási cím feltüntetésével a **graphit@graphit.hu** címre, és mi azonnal küldjük a kipróbálási CD-t!

Merüljön el a Nyílt Térképezési és GIS tapasztalatokban az új GeoMedia 5.0-val!

GeoMedia

GeoSpatial World 2003

OpenGIS® STRATEGIC MEMBER

Az Intergraph és a GeoMedia logók az Intergraph Corporation bejegyzett védjegyei.

graphIT
Intergraph disztribútor
www.graphit.hu • graphit@graphit.hu
1022 Budapest, Detrekő u. 12. • Tel: 345-7100

INTERGRAPH
Mapping and GIS Solutions

3. ábra

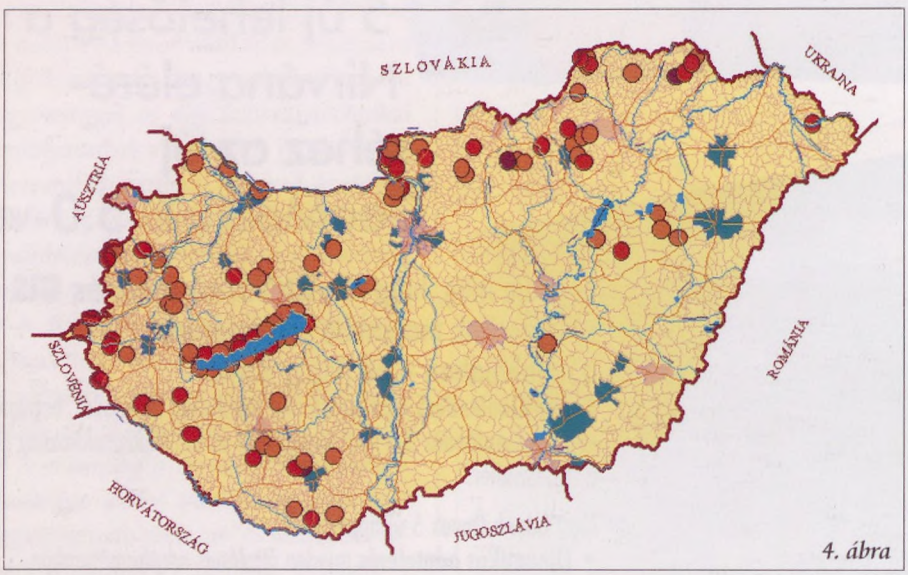

4. ábra

5. ábra

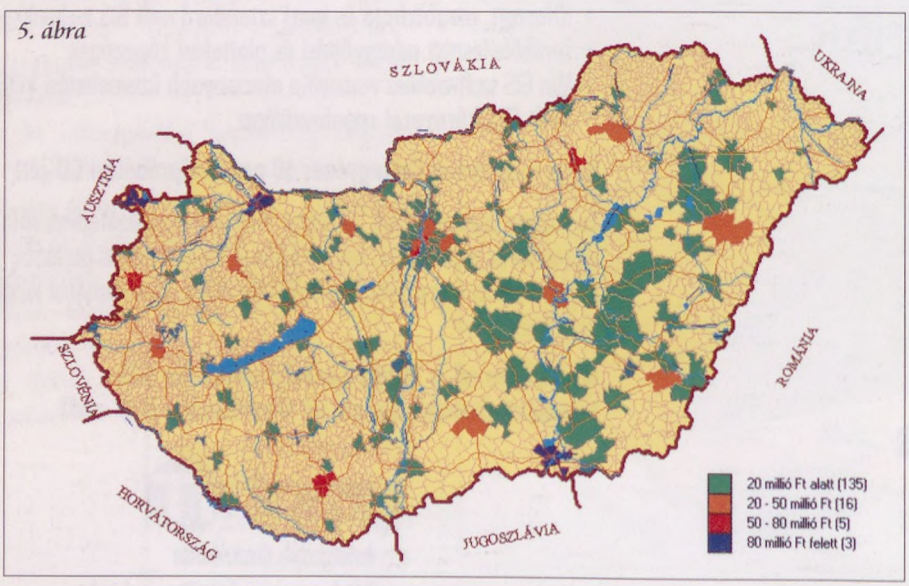

referenciaanyagaiból állnak rendelkezésre adatok (2. ábra).

Ennél is komplikáltabb arra választ találni, hogy mely önkormányzatok „érték" meg az ilyen beruházások megindítására. E kérdés pedig nagyon izgalmas, hisz az önkormányzati piacra specializálódott térinformatikai cégek számára komoly értéket képvisel az az információ, hogy mely önkormányzatnál érdemes kopogtatni ajánlatukkal, hol érhetnek el érdemi eredményeket egy-egy jól felépített bemutatóval.

Miközben tudjuk, hogy a kérdés sokkal összetettebb, mintsem statisztikai és pénzügyi adatok ismeretében erre korrekt választ adjunk, hipotézisként mégis felmerül, hogy a büdzsé nagyságából és az egyes tételek arányából becsüljük meg a piaci szegmens méretét és a potenciális megrendelők körét.

Az alapfeltevés, hogy az önkormányzati mérleg egyes tételei – miután magukban hordozzák az informatikai beruházásokra, szoftverbeszerzésekre fordított pénzeket is –, első közelítésben jó támpontnak tekinthetők. Miközben hiszünk a térinformatika globális hasznosságában, be kell látnunk, hogy egy bizonyos adatmennyiség alatt az önkormányzat nem érzi égető szükségét a térinformatika alkalmazásának. Hogy hol húzzuk meg ezt a határt, az többek között függ a lakosság számától és az ingatlanok mennyiségétől (3. ábra). Az állandó lakosság száma mellett érdemes az üdülőnépességet is figyelembe venni (4. ábra), hisz a műszaki osztály ingatlan-nyilvántartása és az infrastrukturális beruházások koordinálása ezen önkormányzatok számára jóval nagyobb terhet jelent. Nem elhanyagolható tény a hiteles digitális térkép megléte sem.

A pénzforgalmi adatok és a mérlegadatok egyaránt jó szolgálatot tesznek a potenciális térinformatikai felhasználók vizsgálatában. A beszerzések mértéke utal arra, hogy a költségvetésben mekkora hányad jut az immateriális javakra (5. ábra). Ebbe a tételbe sorolhatók a digitális térképekre, szoftverekre és fej-

6. ábra

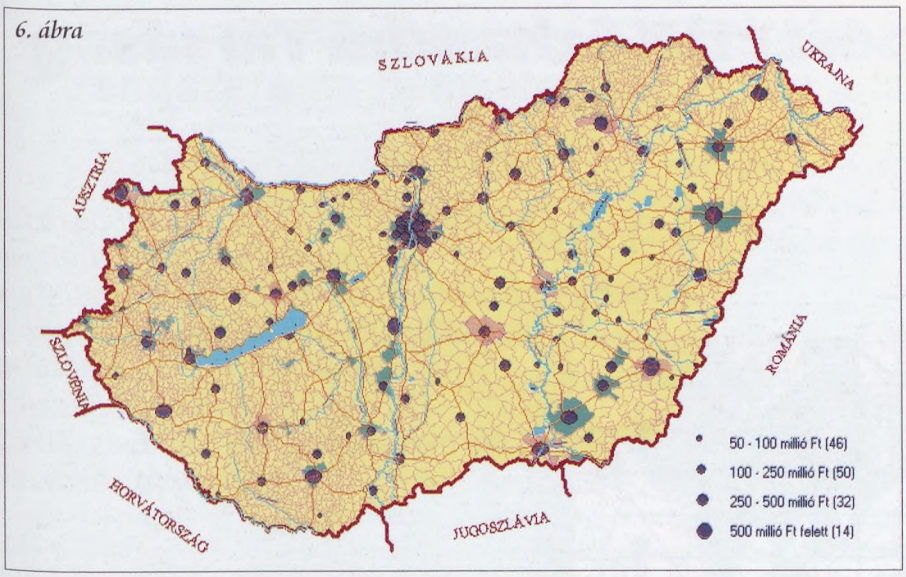

lesztésekre fordított összegek. A gépek, berendezések között szerepelnek a számítástechnikai berendezések, azaz a hardverbeszerzések kiadásai is (6. ábra). Az eredményeket összehasonlítva megállapíthatjuk, hogy mely önkormányzatok kerültek a „favoritok" közé, kiket érdemes felkeresni.

Természetesen a határokat mi húzzuk meg. Az elemzés során a kategóriákat úgy alakíthatjuk ki, hogy a merítőhálónk méretéhez igazítjuk a kategóriahatárokat, azaz a kérdés leginkább úgy hangozhat el, hogy pl. melyik a száz legjobb adottsággal rendelkező önkormányzat. Az átláthatóság érdekében érdemes a kis lélekszámú településeket már a vizsgálat elején kizárni. Így a kapott térkép jóval átláthatóbb lesz.

Felmerülhet persze a kérdés, hogy miért kell ehhez térkép. A térbeli eloszlást figyelembe véve a rutinos értékesítési szakember kiválaszthatja, hogy lehetőleg olyan önkormányzatokat vegyen célba, melyek közel vannak egymáshoz, tehát egy nap több hivatalt is meglátogathat, ami később a terméktámogatás során is jól jöhet!

KUMMERT ÁGNES

(A fenti cikk a Szolnokon elhangzott előadás kivonata. A konferencia teljes anyaga CD-n és a konferencia honlapján is megtalálható.)

Várjuk térinformatikai tárgyú cikkeiket, híreiket a szerkesztőségbe:

terinformatika@axelero.hu

Számítástechnika terepre GIS-hez vagy máshoz GPS-el vagy nélküle

Genesys II. pencomputer
- *Windows 98/NT/2000 op. r.*
- *500 Mhz Intel Intel P. III.*
- *20 GB HDD*
- *Fagyálló*
- *Esőálló*

Fujitsu PenCentra 200 kézi számítógép
- *Windows CE op. rendszer*
- *Színes kijelző*
- *Nagyméretű kezelőfelület*
- *Kedvező ár*

Fujitsu ST3500 pencomputer
- *Windows 98/NT/2000 op. r.*
- *500 Mhz Intel Celeron proc.*
- *256 MB SDRAM*
- *15 GB HDD, rázkódás álló*
- *1.4 kg akkuval*

ompaq IPAQ zsebszámítógép
Windows CE op. rendszer
Színes kijelző
Bővíthetőség
Kis méret

SOKKIA www.sokkia.hu

7622 Pécs, Légszeszgyár u. 17. Tel.: 72/513-953, Fax: 72/513-955
1149 Budapest, Bosnyák tér 5. Tel.: 1/469-0995, Tel./Fax: 1/220-6486

Honvédelmi Minisztérium
Térképészeti Közhasznú Társaság

DTA-50

1:50000 méretarányú topográfiai térkép alapján készített digitális adatállomány Magyarország teljes területére CD-ROM-on. Elemkód táblázata az MSZ K 1066-os szabvány alapján készült. Formátuma: .DGN, .DXF és .DWG, MapInfo, ArcView

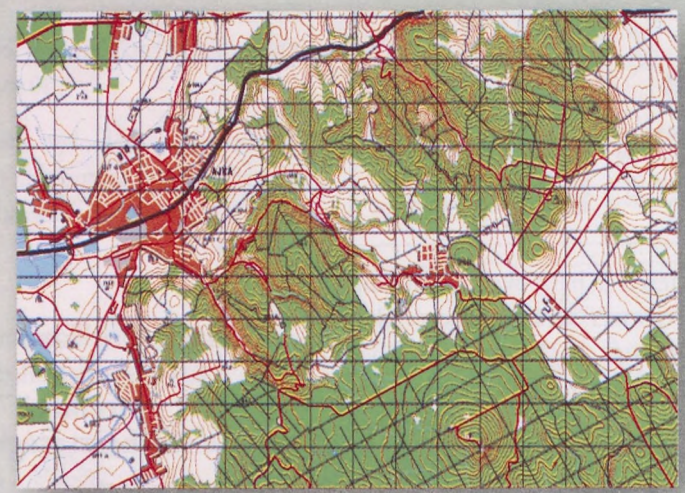

DDM-50
DDM-10

Magyarország területére tartalmazza a terepfelszín tengerszint feletti magasságát 50x50, illetve 10x10 méteres rácsmérettel.
Igény szerint megrendelhető más rácsmérettel is.
Formátuma: Bináris, ASCII, ArcInfo (ASCII)

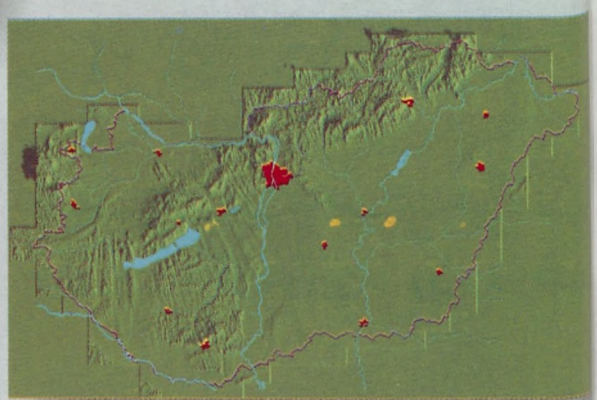

DTA-200
Ver.2.0

1:200 000 méretarányú topográfiai térkép alapján készített digitális adatállomány Magyarország területére. Elemkód táblázata az MSZ K 1066-os szabvány alapján készült. Formátuma: .DXF, .DGN, MapInfo

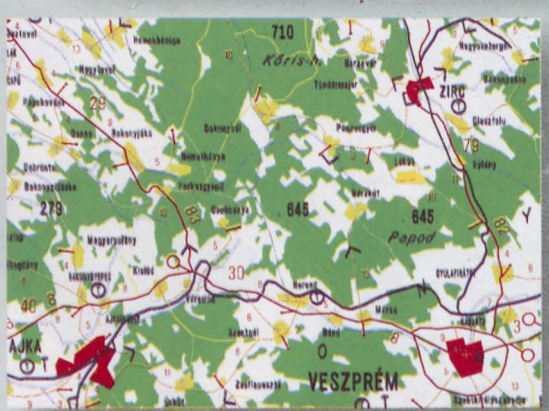

Érdeklődését, megrendelését a következő címen várjuk:
1024 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 7-9.
Ügyfélszolgálat, árusítás:
1024 Budapest, Fillér utca 14.

1276 Budapest 22, Pf.: 85
Műszaki igazgatóság: 212-0807
Fax: 212-4223
Ügyfélszolgálat:212-4540
Fax: 212-4540

Környezetbiztonsági – katasztrófavédelmi információs rendszerek a nemzetgazdaság és a lakosság védelmére

Természeti környezetünk védelme, állapotának megőrzése a gazdasági-társadalmi élet meghatározó részévé vált. Több súlyos környezeti katasztrófa után érthető módon a környezetbiztonsági rendszerek létrehozása a környezetpolitika fő prioritásává lépett elő.

A világban számos rendszert építettek ki a különböző típusú katasztrófavédelmi feladatok koordinálására. Környezetvédelmi, kárelhárítási szempontból – a teljesség igénye nélkül – néhány jelentősebb program: ARS – National Inventory of Accidental Risks Spots; SPIRS – Seveso Plants Information Retrieval System; EPER – European Pollutant Emission Register. Ilyen törekvések nálunk is vannak.

KOIR

A környezetbiztonsági, kármegelőzési és kárelhárítási feladatok ellátását irányító, szervező és végrehajtó szervezeteknek hatalmas mennyiségű, és szerteágazó témakört felölelő adattal és információval kell rendelkezniük. Az adatok a szervezeti, beavatkozási és hatásköri szinteket is figyelembe véve, különböző mennyiségben és tartalmukban is eltérő módon állnak a döntést előkészítők és döntéshozók rendelkezésére. Magyarországon a katasztrófavédelmi törvény előírja a Katasztrófavédelmi Országos Információs Rendszer (KOIR) kiépítését. A KOIR az egész ország területét lefedő informatikai rendszer, amely magában foglalja valamennyi katasztrófavédelemben érintett szervezetet. Feladatai között szerepel a gerinchálózat kiépítése mellett olyan alkalmazások kifejlesztése, illetve adaptálása, melyek biztosítják a gyors és operatív döntés-előkészítést, valamint a megalapozott döntések meghozatalát.

Hazánk katasztrófavédelmi információs és riasztórendszere az ország veszélyeztetettségi felmérésén alapul. A veszélyeztetett területek körét évente a helyi szervek kezdeményezésére tárcaközi egyeztetés során pontosítják. A levegő, a víz, a talaj szennyezettségét, a meteorológiai, vízrajzi, szeizmológiai jelenségeket folyamatosan, 24 órás riasztószolgálatokhoz csatlakozó berendezések felügyelik. Az ágazati monitoring rendszerek figyelmeztető előrejelzéseket bocsátanak ki jelentős időjárásváltozás, vízszint- és vízminőség-változás, a környezeti állapotban történt változások, földmozgások, haváriák esetén. Ugyancsak a katasztrófavédelemhez futnak be pl. az Országos Sugárfigyelő, Jelző és Ellenőrző Rendszer (OSJER) távmérő állomásainak adatai. Hasonló ágazati figyelő-, jelző-, mérő- és ellenőrző rendszereket üzemeltetnek a környezetvédelmi és vízügyi szervek, a közegészségügyi hatóságok. Az országos rendszerek együttműködnek a szomszéd országok hasonló szervezetei által üzemeltetett mérő-megfigyelő rendszerekkel, és adatokat kapnak, információkat szolgáltatnak az ENSZ, az EU és más nemzetközi szervezetek rendszereibe.

IQ 2001 Katasztrófavédelmi monitoring rendszer

Az IQ 2001 alkalmas egy egész ország, illetve régió területén a jelzőrendszerek felügyeletére, a katasztrófajelzések fogadására, feldolgozására és megfelelő helyre történő továbbítására. A rendszert, amely megfelel az Európai Unió szigorú előírásainak is, a katasztrófavédelemmel foglalkozó állami szervek és nagyüzemek egyaránt használhatják.

Az IQ 2001 működésének lényege, hogy bármely nagybiztonságú kommunikációs csatornát (Matáv nagybiztonságú hálózat, TETRA, GSM stb.) használva képes online üzemben megvalósítani a veszélyeztetett területek és objektumok folyamatos távfelügyeletét. A különböző eszközök által küldött információkat intelligens számítógéprendszer dolgozza fel és juttatja el az országos, megyei, városi ügyeletekre.

Az IQ 2001 adatbázisa Oracle-ban készült, a hálózat összes elemének adatait, állapotjelzéseit és mérési értékeit tárolja. A térinformatikai modul térképen jeleníti meg a különböző jelzéseket, beleértve a hálózatba integrálható GPS műholdas gépjármű- és személykövetés jelzéseit is. A térinformatikai rendszer lehetővé teszi a veszélyes anyagszállítmányok valósidejű követését is, az üzleti titkok és a személyiségi jogok tiszteletben tartása mellett. A számítógép rögzíti a kérdéses szállítmány engedélyezett útvonalát, meghatározva a tiltott területeket, az idő- és térbeli, illetve sebességkorlátokat. A jármű engedélyezett útvonalon és módon történő haladása esetén az informatikai rendszer – az üzleti titkot és a személyiségi jogokat védendő – elrejti a műholdas járműkövető rendszer adatait. A megadott forgatókönyvtől való eltérés, rendszerszabotázs, vagy a vészjelző gomb megnyomása esetén a rendszer elérhetővé teszi a szállítmány pozícióját és valamennyi ismert adatát, ezzel lehetővé téve az azonnali riasztást. Hasonló módon szervezhető a veszélyeztetett területeken dolgozó személyek figyelemmel kísérése is. A rendszer 10 másodpercen belül képes reagálni a teljes, országos hálózat bármely elemének jelzésére vagy meghibásodására. Amennyiben a védett objektumban lévő telefonvonal megszakad, a vezetéket megrongálják, esetleg az ott felszerelt berendezéseket megbontják, a rendszer átlagosan három, tíz másodpercen belül vészjelzéseket generál a felügyelet felé. Az információk, mérési értékek ekkor az alternatív átviteli úton jutnak el az ügyeletei helyre.

HORVÁTH JÓZSEF, LESKÓ GYÖRGY, OBERT FERENC, PAKSY PÉTER, RAJNAI FERENC cikke nyomán

Térinformatika az oktatásban

Tizenegyedik alkalommal rendezte meg a Szent István Egyetem Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék a Hungis Alapítvánnyal karöltve a Térinformatika az oktatásban szimpóziumot. Szép számmal képviseltették magukat október 30-án az egyetem Budai Karok dísztermében az egyetem diákjai, az oktatók és a gazdasági életben tevékenykedő szakemberek. A konferencia évről évre keresztmetszetet nyújt a hazai térinformatikai oktatás helyzetéről, alkalmat ad az oktatóknak, illetve a pályakezdőket alkalmazó cégek képviselőinek tapasztalataik kicserélésére.

Az első előadásblokkban a cégek mutatták be kínálatukat, illetve azokat a szakmai lehetőségeket, amelyekkel a frissen végzett szakembereket várják. Változatos tematika jellemezte ezt a programrészt, az oktatást segítő szoftverek, technológiák mellett például a szakemberképzés fontosságát emelte ki a fenntartható jövőről szóló eszmefuttatás, de ötleteket kaptunk GPS játékokhoz is.

Mivel a térinformatika kifejezetten „képes" szakterület, különösen sajnálatos, hogy ezt követően az előadók jelentős részét többórás áramszünet arra kényszerítette, hogy prezentációjuk bemutatása nélkül, szóban foglalják össze mondanivalójukat.

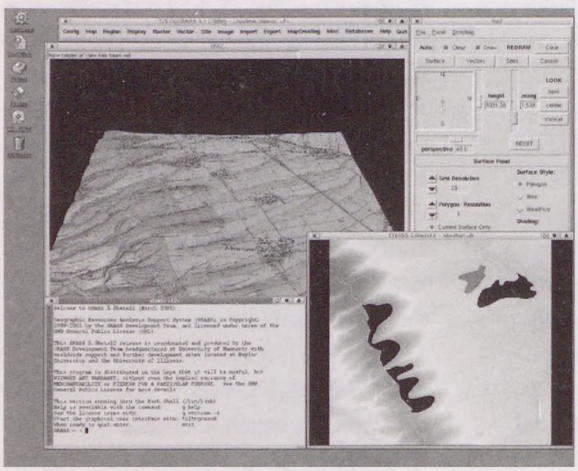

Illusztráció Kalicz Péter „Szabad szoftverekkel működtetett térinformatikai laboratórium" című előadásából

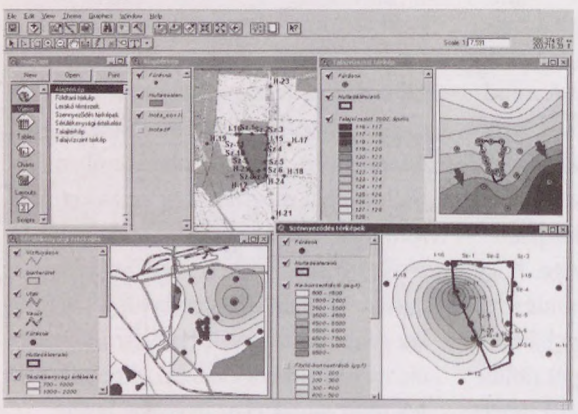

Nagy sikerű előadást tartott Füle László és Magyar Imre „A térinformatika szerepe a kutatásban és az oktatásban a Veszprémi Egyetem Környezetmérnöki és Kémiai Technológiai Tanszékén" címmel

Míg a korábbi években jellemzően a felsőoktatás eredményeiről és kihívásairól volt szó, az idén újdonság, hogy több előadás foglalkozott a térinformatika oktatásának tapasztalataival a középszintű oktatásban.

Csemez Attila, a Szent István Egyetem Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszékének vezetője megnyitó beszédében kitért arra, hogy a szervezés során kiemelt cél volt, hogy a szakma betekintést nyerjen e terület gondjaiba és eredményeibe is.

Az előadások időhiány miatt kissé rövidek voltak, de felvillantak olyan, látszólag távoli témák, mint a távoktatás, űrkutatás, vagy a humán jellegű térinformatika.

A szimpóziumon a hagyományoknak megfelelően Berencei Rezső ismertette a Hungis Alapítvány diplomaterv- és szakdolgozat-pályázatának eredményét. Lapunk két különdíjjal járult hozzá a fiatal diplomázók elismeréséhez.

SZEKERES ZSUZSA

I. díj

***Molnár Otília:* A BME K épület 3D-s látványtervének elkészítése**
BME Építőmérnöki Kar, Általános és Felsőgeodézia Tanszék

II. díj

Különdíj: Térinformatika szerkesztőség

***Hóber Balázs:* Térinformációs rendszer kialakítása a LAJTA-Project területén**
Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar

III. díj

***Novák Zalán:* Mezőgazdasági térinformatika (Hogyan hasznosítható az Ültetvény Statisztikai Térinformatika Projekt eredménye az Integrált Igazgatási és Ellenőrzési rendszer kiépítésében)**
Szegedi Tudományegyetem Természettudományi Kar Természeti Földrajzi Tanszék

Különdíj: Részvétel a XII. OTK-án.

***Huszár Hajnalka:* A mezőhegyesi vízbázis adatainak térinformatikai feldolgozása**
NyME Erdőmérnöki Kar Geomatika és Mérnöki Létesítmények Intézet

Különdíj: Részvétel a XII. OTK-án.

***Juhászné Sávolyi Judit:* Közmű alapú térinformatikai adatbázis létrehozása (Salgótarján belvárosa)**
Szent István Egyetem, Ybl Miklós Műszaki Főiskolai Kar, Közmű- és Mélyépítési Tanszék

Különdíj: ESRI Mo. Kft.

***Ráth György:* Globális léptékű térbeli adatok bemutatása és vizsgálata geoinformatikai módszerekkel**
Szegedi Tudományegyetem Természeti Földrajzi Tanszék

Különdíj 1.: Részvétel a XII. OTK-án.
Különdíj 2.: Térinformatika szerkesztőség

***Dani Hajnalka:* Raszter alapú térinformatikai adatbázis-kezelés**
Szegedi Tudományegyetem Informatikai Tanszékcsoport

Különdíj: graphIT Kft.

Novák Attila: *VLF adatfeldolgozó rendszer fejlesztése*
Miskolci Egyetem Geofizikai Tanszék

I. díj

Molnár Otília: A BME K épület 3D-s látványtervének elkészítése

A pályázat ez évi nyertese a következőket mondta munkájáról: „Diplomatémám kiválasztása során arra törekedtem, hogy olyan jellegű feladatot válasszak, amely elkészítése során kipróbálhatom magamat a gyakorlati geodéziában, alkalmazhatom és használhatom az elsajátított mérési módszereket és műszereket. Az elsődleges szempont mégis az volt, hogy a feladat megoldását, a jövő teendőihez hasonlóan, valamilyen, napjainkban a szakma területén elterjedten alkalmazott számítógépes szoftver felhasználásával valósítsam meg. Ezért választottam a látványtervezést és az alkalmazhatóságával kapcsolatos témakört, hiszen az adatgyűjtés során gyakorolhattam a mérési technikákat, a térbeli modell szerkesztésekor a CAD tervezést, az adatbázis kialakításakor és projekthez kapcsolásakor pedig lehetőségem nyílt a gyakorlatban alkalmazott térinformatika megismerésére. A feladat megoldásához a Bentley MicroStation szoftvercsaládjából, az általános mérnöki tervezőrendszer alapprogramja mellé, a digitális képek kezelését, szerkesztését megvalósító Descartes és a térinformatikai célokra alkalmas GeoGraphics kiegészítő alkalmazásokat választottam."

II. díj, valamint a Térinformatika különdíja

Hóber Balázs: Térinformációs rendszer kialakítása a Lajta-projekt területén

Egyetemi tanulmányai mellett négy éven keresztül dolgozott a Nyugat-Magyarországi Egyetem Vadgazdálkodási Intézetében Hóber Balázs. Itt kapcsolódott be a Lajta-projekt kutatási programjába, a mezei élőhelyeken élő védett és vadászható vadfajok, és azok élőhelyének hosszú távú vizsgálatába.

Amikor a több mint tízéves múltra visszatekintő projektből származó, térbeli tulajdonságokkal is rendelkező kutatási adatok, földrajzi reprezentációval rendelkező objektumok kezelése a klasszikus numerikus módszerekkel nagyon körülményessé vált, megkezdődött az adatok térinformációs rendszerben történő feldolgozása. A dolgozat témája egy olyan térinformatikai rendszer létrehozása, amely alkalmas az élőhelyek térképezésére, terület-kimutatásra, a vetésszerkezet változásának nyomon követésére, kisemlősök, ragadozó állományok, dúvadak, nagyvadak, apróvadak és elsősorban a fogolypopuláció digitális térképezésére, rovarcsapdák helyének és eredményeinek feltüntetésére, tematikus térképek készítésére, térinformatikai elemzések végrehajtására.

III. díj

Novák Zalán: Mezőgazdasági térinformatika

Novák Zalán (SZTE) diplomamunkájában az Ültetvénystatisztikai Térinformatika Projekt (ÜST) eredményeinek az Integrált Igazgatási és Ellenőrzési Rendszer kiépítésében történő hasznosíthatóságáról ír. A téma aktualitását az EU-ban már meghonosodott, agrár-nyilvántartásokat szolgáló, földrajzi információs rendszerek hazai bevezetése adja. Az IIER az uniós mezőgazdasági támogatási kiadások nyilvántartó és ellenőrző rendszere, melynek Parcella Azonosító Rendszere (PAR) a mezőgazdasági parcellákegyértelmű grafikus azonosítását valósítja meg.

A dolgozat projektszemlélettel vázolja a térinformatikai rendszer teljes kiépítési folyamatát, rávilágít a mezőgazdaságban használatos legújabb technikákra és technológiákra, mint a távérzékeléses eljárásokra, a GPS felhasználásra és a térinformatikai szabványokra. Különös figyelmet szentel a szerző a térinformatikai menedzsmentben használatos eszközöknek, így az ÜST és a PAR funkcióinak és eszközeinek meghatározására és struktúrájának ábrázolására.

A Térinformatika különdíja

Dani Hajnalka: Raszter alapú térinformatikai adatbázis-kezelés

A Térinformatika egyik különdíját elnyert diplomamunka a térinformatikai adatbázis-kezelés egy eddig kevésbé használt lehetőségét vizsgája. A szerző feltárja a raszter alapú térinformatikai adatbázis-kezelésben rejlő lehetőségeket. Egy olyan programmodult készített, amely lehetővé teszi egy raszterképekből álló grafikus adatbázis és egy tetszőleges relációs adatbázis összekapcsolását. A modul az SZTE-n kifejlesztett MapInt térképinterpretációs rendszer dinamikus bővítése.

HUNGIS ALAPÍTVÁNY

1243 Budapest, Pf. 718.
Telefon/fax: 356-6794
E-mail: berencei@hungis.hu
Az Alapítvány Web-lapja: www.hungis.hu

A HUNGIS KURATÓRIUMA

DR. DETREKŐI ÁKOS
akadémikus, a kuratórium elnöke

DR. BERENCEI REZSŐ
a Hungis Alapítvány ügyvezető igazgatója

BOTOND GÁBOR
a Komunálinfo Rt. vezérigazgatója

DR. CSEMEZ ATTILA
a Szent István Egyetem tanszékvezetője

DOMOKOS GYÖRGY
az ESRI Magyarország Kft. ügyvezető igazgatója

HAVASS MIKLÓS
a Számalk Csoport elnöke

DR. KLINGHAMMER ISTVÁN
az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektora

DR. MÉSZÁROS REZSŐ
a Szegedi Tudományegyetem rektora

MIASNIKOV PÉTER
a Budapest, Zugló Polgármesteri Hivatal főépítésze

DR. REMETEY-FÜLÖPP GÁBOR
a Magyar Térinformatikai Társaság (Hunagi) főtitkára

SZABÓ GYULA
mérnök ezredes, Magyar Honvédség térképész szolgálatfőnök

DR. SZABÓ SZILÁRD
a Bonaventura Bt. vezetője, a Térinformatika főszerkesztője

DR. SZEGVÁRI PÉTER
kormány-főtanácsadó

TENKE TIBOR
a Geometria Térinformatikai Rendszerház Kft. ügyvezető igazgatója

SZILÁGYI JÁNOS
a Hungis alapítója

RENDEZVÉNYNAPTÁR

2003. február 6-7., Budapest, Hungexpo „E" pavilon, Geodézia és Térinformatika kiállítás 2003
Felvilágosítás: Szalay László ügyvezető, Konferencia Iroda Bt., tel./fax: 333-9676

---

február 11-14., Barcelona, Spanyolország, 5th Geomatic Week "Cartography, Telematics and Navigation"
Bővebb információ: http://setmanageomatica.ideg.es/

---

február 28-március 1., Budapest, ELTE Új épület, Térképvásár (IMTA)
A nemzetközi térképkereskedelmi kiállításon szervezett, kollektív standon mutatkozik be a GiziMap, a Hibernia Nova, Térképvilág és a Szarvas András Térképészeti Ügynökség. Önálló kiállítási hellyel vesz részt a GeoX Kft.
Felvilágosítás: Szarvas András, 1149 Budapest, Répássy u. 2., tel/fax: 221-6830, 363-0672, e-mail: szarvas.andras@mail.datanet.hu

---

március 20-23., Budapest, Utazás 2003 kiállítás
Felvilágosítás: Szarvas András, 1149 Budapest, Répássy u. 2., tel/fax: 221-6830, 363-0672, e-mail: szarvas.andras@mail.datanet.hu

---

április 3-4., Budapest, Stefánia Palota, Műszaki térinformatika
A gita Magyarország (korábbi nevén: AM/FM-GIS Hungary) hetedik konferenciája. Téma: hálózati nyilvántartások, műszaki rendszerek integrációja, munkairányító és diszpécser rendszerek, mobil és web alkalmazások, GIS szoftverek és technológiák, településirányítási rendszerek. A kerekasztal-beszélgetések fő témái: projektmenedzsment, digitális térkép. A jelentkezési lap a www.agt.bme.hu/gita weblapon is megtalálható, a jelentkezés e-mail-en is elküldhető.
Felvilágosítás: 1615 Budapest, Pf.: 187.; tel./fax: 230-1092, e-mail: gita@mail.datanet.hu

---

április 24-26., Lyon, Franciaország, AGILE 2003: The Science behind the Infrastructure
6th AGILE Conference on Geographic Information Science
Bővebb információ: http://agile2003.insa-lyon.fr/

---

július 5-9., Budapest-Debrecen, 4th EFITA Conference
A honi agrárinformatika nagyfokú elismerése, hogy az EFITA európai szervezet jövő évi nemzetközi konferenciája színhelyéül Magyarországot választotta.
Bővebb információ: http://www.date.hu/efita2003/
Felvilágosítás: Debreceni Egyetem ATC Agrárinformatikai és Alkalmazott Matematikai Tanszék, 4032 Debrecen, Böszörményi út 138. tel.: (52) 508-439, fax: (52) 486-255.

---

szeptember vége, Szolnok, XIII. Országos Térinformatikai Konferencia
Szekciók: területi információs rendszerek, térinformatika az információs társadalomban, adatgazdálkodás-adatinfrastruktúra, önkormányzati információs rendszerek, korszerű térinformatikai technológiák, marketing-ár-érték-tulajdon az informatikában. A konferenciával egyidejűleg kiállítást és munkaértekezleteket is rendeznek.
Felvilágosítás: Soós Ágnes, Kemény Andrea, BM Jász-Nagykun-Szolnok Megyei TÁH, 5002 Szolnok, Liget u. 6. tel: 06 (56) 420-444, fax: 06 (56) 422-305, e-mail: andrea_kemeny@hotmail.com.

SZPONZORLISTA

A Hungis Alapítvány célja a magyarországi térinformatika elterjedésének segítése. Az alapítvány nem profitérdekeltségű, tevékenységének ellátását a támogatók segítsége teszi lehetővé.

Alapító:
Geometria Térinformatikai Rendszerház Kft. (1991)

Mecénás:
Komunálinfo Rt. (2001-2002)

Szponzorok:
HM Térképészeti Kht. és jogelőd szervezetei (1992-2002),
ESRI Magyarország Kft. (1997-2002),
Bonaventura GIS Bt. (1999-2002),
Földmérési és Távérzékelési Intézet (2001),
graphIT Kft. és jogelődjei (1992-2002),
L&MARK Számítástechnikai és Mérnöki Kft. (1994-2002),
VÁTI Kht. (1993-1994, 1996, 2001-2002),
Bentley Systems (1998-2001),
KPMG Hungária (1999)
Geoview Systems Kft. (1992-1999),
Carto-Hansa Kft. (1994-1998, 2000),
Varinex Rt. és jogelőd szervezetei (1992-2002)
Cartoranje Holland-Magyar Földmérési és Általános Mérnöki Kft. (1995-2000),
GeoX Bt. (1999-2002),
Bekes Kft. (1998-2002)
Eurosense Kft. (1999, 2002).
Kerti's Kereskedelmi Kft. (1998-2000)

Médiaszponzor:
Webhu Kft. (2002)

Támogatók:
† Dr. Balla Sándor (1998)
Kulcsár Attila (2000)
Dr. Márkus Béla (1991-2000),
Dr. Remetey-Fülöpp Gábor (1992-2002),
Dr. Szabó Szilárd (1994-2002)
Dr. Végső Ferenc (2000)

COMMUNAL INFO

Ha közműfelmérésekre,

ha ipari geodéziai tevékenységre,

ha térinformatikai megoldásokra,

ha közműtérképre, közmű alaptérképre* digitálisan vagy grafikusan,**

ha szakági közműtérképre, közműegyeztetésre,***

ha ingatlanrendezési tevékenységre van szüksége.

A megoldás nem csak Budapesten:

KOMUNÁLINFÓ Rt.!

Címünk: 1139 Budapest, Fiastyúk utca 31.
Telefon:329-6801
Fax: 288-0502
E-mail: komunalinfo.rt@chello.hu
WEB: www.komunalinfo.hu

* Részvénytársaságunk a FŐGÁZ Rt.-vel közös tulajdonú *S*truktúrált *D*igitális közműalap*TÉR*kép (SDTR) hivatalos értékesítő partnere.
** Részvénytársaságunk a budapesti kerületi önkormányzatok közműnyilvántartásának,
***a UPC Magyarország Kft. szakági nyilvántartásának üzemeltetője és hivatalos adatszolgáltatója.

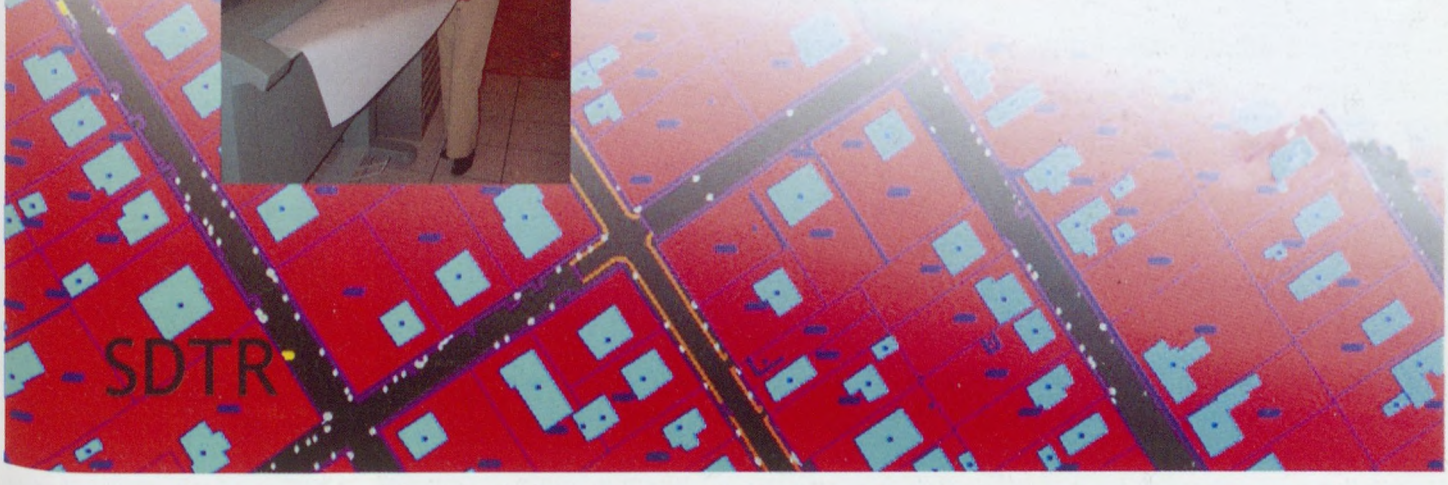

Szeretné megosztani térinformatikai adatait?

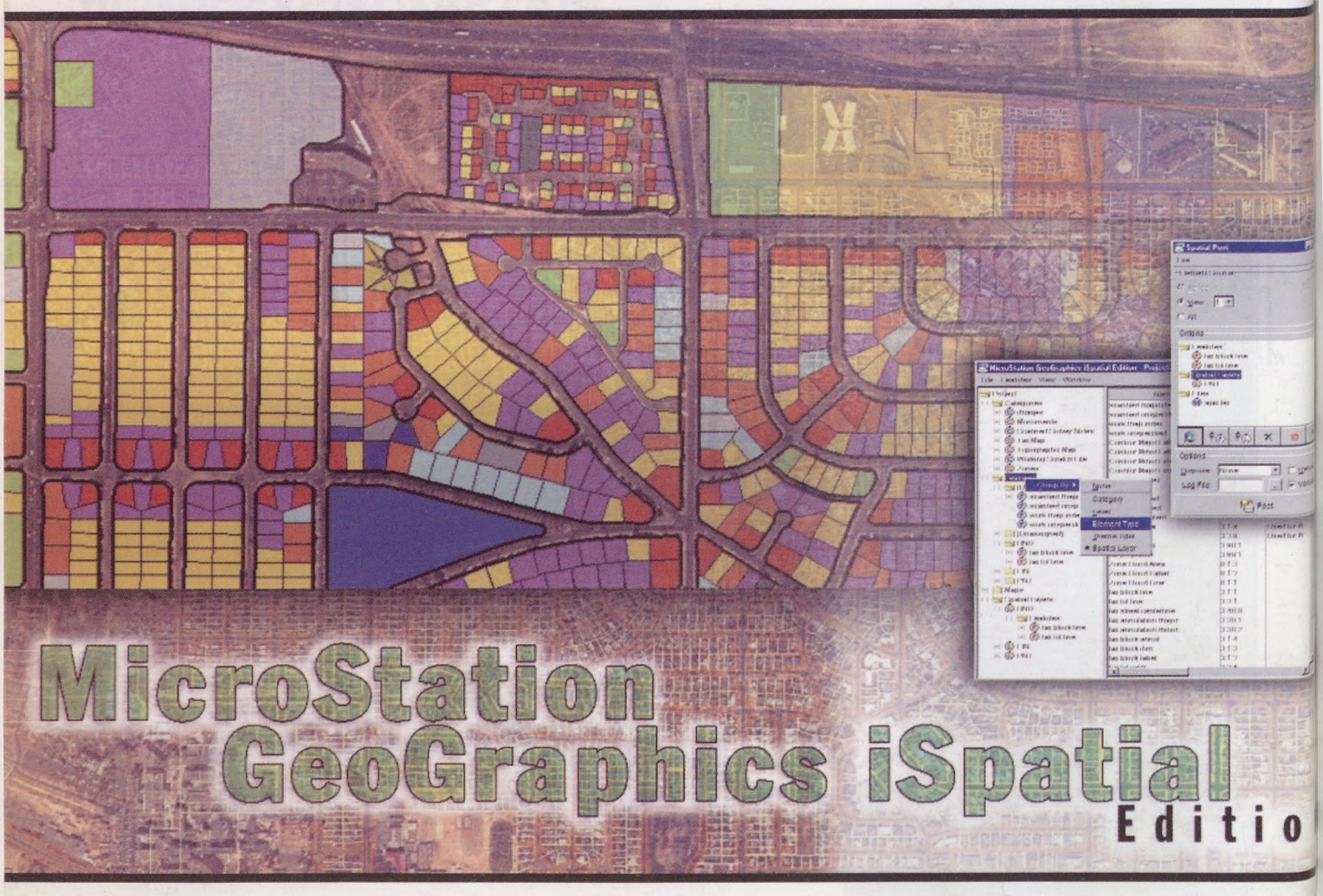

A leghatékonyabb megoldás a MicroStation GeoGraphics iSpatial Edition, amely a MicroStation® környezetben létrehozott térinformatikai adatokat az Oracle 8i Spatial technológia segítségével tárolja.

Az egységes adattárolás, könnyebb elérhetőség, egyszerűbb karbantartás miatt adatai még értékesebbé válnak.

Az OpenGIS® kompatibilis adatok MicroStation GeoGraphics eszközökkel szerkeszthetők. Egyedülálló alkalmazásfejlesztési lehetőségek!

Sokszorozza meg térinformatikai adatainak értékét!

Powered By ORACLE

Minden Bentley SELECT® tagsággal rendelkező MicroStation GeoGraphics® felhasználó ingyen hozzájuthat a MicroStation GeoGraphics iSpatial Edition verzióhoz!

Látogassa meg honlapunkat és adja meg az MG01 kódot, ezzel egy ingyenes Geoengineering Discovery CD-t rendelhet : http://www.bentley.com/info

OpenGIS® MEMBER

BENTLEY

Bentley Systems Hungary
1133 Budapest, Váci út 110.
Tel.: 06 1 451 0470 Fax: 06 1 239 648
E-mail: mail@bentley.hu
www.bentley.hu

Bentley, the "B" Bentley logo, MicroStation and MicroStation GeoGraphics are registered trademarks; Bentley SELECT is a registered trademark of Bentley Systems, Incorporated or Bentley Software, Inc. Oracle is a registered trademark; Oracle 8i is a trademark of Oracle Corporation. OpenGIS is a trademark or registered trademark of OpenGIS Consortium, Inc. in the United States and in other countries. © 2001 Bentley Systems, Incorporated BAA008740-1/0001.